49՝ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1570 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ ՕԳՈՍՏՈՍ 4 – 17 ՕԳՈՍՏՈՍ 1906 26 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԻՐ 1324 – 4 ՄԱՐԴԱՍԱՐ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Ալի Ճատէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանկունների Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیته‌در
صاحب امتیازی: ارمانس فریه
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԱՒԵՏԻՍ ԱՌԱՆՁԱՐ

Պէրպէրեան վարժարանը ճանչցողները կը ճանչնան Աւետիս էֆ. Առանձարը, աշխարհագրութեան և ընդհ. պատմութեան ուսուցիչը, որ վերջապէս իր աչքերը փակեց չորեքշաբթի երեկոյ։

Իր ճակատագիրը Պէրպէրեան վարժարանի ճակատագրին հետ նոյնացած, միացած էր։ Անոր գոյութիւնը ի՛ր ալ գոյութիւնն էր։ Անոր կեանքի պայքարէն հետաքրքրուողներէն առաջինն էր։ Իր աշխարհագրական և յարակից խոր հմտութիւններուն պաշարը Պէրպէրեան վարժարանին մէջ և համար միայն ստացած և կիրարկած էր։ Բարտէսներ գծելով, անոնց լուռ ու մունջ տեսակներուն և գրաւոր տեսակներուն վրայ երկար տարիներ յառելով բեւեռելով իր տկար աչքերը կապոյտ ակնոցին տակէն, բազմաթիւ սերունդներու սովրեցուց բնական և քաղաքական աշխարհագրութիւնը, երկրագունտին չըբնաջնջելով անհերեւակայելի արագութեամբ։ Դեռ ապրող հայ ուսուցիչներուն մէջ ոչ ոք Առանձար Աւետիսի չափ քարտէսի մասնագէտ, և քարտէսի ուսուցիչ եղած է։ Անոր կեանքը կարծես քարտէսին հետ կապուած էր, և երբ իր վերջին հիւանդութեան միջոցին ընդհատաբար միայն կարող կ'ըլլար քարտէսով զբաղելու, ա՛լ կարծես կեանքը իրեն համար նշանակութիւնը կը կորսնցնէր, կ'անհամար լոյսը իրեն համար, և կը ծիւրէր մոմի պէս։

Ըսի թէ աշխարհագրութիւնը գաղտնիք չունէր իրեն համար։ Անենամ էր աշխարհագրական հարցում մը ընել անոր, առանց մանրամասնուած պատասխան մը առնելու։ Տեղագրական հարցում մը եղաւին պէտ, բերանացի լեցուն բացատրութիւններ տալէ վերջ թղթի կտորիկի մը վրայ գիծեր կը քաշէր և մանրամասնութիւնը կը պարզէր վարպետի ձեռնհասութեամբ։

Այս տեսակէտէն իսկ դատելով, Առանձարի մահը յոյժ կարեւոր կորուստ մըն է հայ ուսուցչութեան համար։

Բարձրահասակ, ոսկրուտ, գեղադէմ անձնաւորութիւն մը, դեղնորակ և թաւամազ, ծիսաը չրջանակած գեղայարդար կարմ մորուքի մը մէջ, աչքին փայլակները աղօտացած, մարած կապոյտ ակնոցին ցոլացումներուն տակ, գլխուն մազերը առատ և միշտ խնամեալ, որոնց գանգուրները ճակատին վերեւ երկուքի ջոկուած՝ կ'իջնէին մերթ մինչեւ ի համբոյր մրայօն թաւյօնքներուն։ Միշտ կոկիկ կը հագուէր, հին պատուելի մը՝ բայց չունէր այդ թիփիճն արտաքին կերպարանքը, խրուսացած չէին մազը մօրուքը, իւղոտած չէր բնաւ և աւանդականութեան ոեւէ հետք չէր կրեր իր վերարկուն, ըլլար ամառային կամ ձմեռնային, միշտ ներկայանալի էր, սրտի վայելուչ պատրաստութեամբ, երիտասարդ երեւնալու տենչ մը ունէր ապահովաբար, և հակառակ իր դէմքին անկարկարելի կնճիռներուն կը մնար կամ կը բաղձար մնալ միշտ թարմ, միշտ նորոգ, միշտ պատեհագոյն։ Կեանքը կ'առնէր միշտ իր զուարթ կողմերովը և կատակներովը, և անէջքմոներէ կը բաղկանային իր անցեալին յիշատակները, կենդանի ուրուագիծ մըն էր մաքրասիրութեան, կոկիկութեան, և կենցաղագիտութեան։

Հոգին ի՞նչպէս էր։

Նախ ըսենք թէ չէր ստեր։ Իր յարաբերութեանց անձուկ այլ խիտ շրջանակին մէջ կը պահէր իր մտքին անկախութիւնը, և իրերը կը դասէր իր գիտակցութեան և բանականութեան լոյսով։ Հակառակ այն պարագային թէ իր գոյութիւնը կախուած էր միմիայն Պէրպէրեան վարժարանէն, Առանձար չէր քաշուեր իր դիտողութիւնները ընելէ պարզ և անսեթեւեթ ոճով, քննադատելէ համարձակօրէն։

Կարգապահութեան ոգի մը ունէր, և զայն կը պահանջէր բոլոր իր աշակերտներէն, որոնց մասին ցոյց տրուած ոեւէ թուլութիւն կամ մեղմութիւն մինչեւ խորը կը ցնցէր իր էութիւնը։ Այսպիսի կամեցողութեան տէր ուսուցիչ մը չի կրնար անտարակոյս իր աշակերտներուն կուռքը դառնալ, և իրաւունք Առանձար Պէրպէրեան վարժարանի ծոլերուն, անկարգներուն համակրելին չէր, այլ բանիմաց և ուշիմ աշակերտներուն պատճառաբանած յարգանքը կը վայելէր։ Իր աշակերտներուն մէջ ժողովրդական ըլլալու ցանկութիւնը չունէր երբէք։ Միակ վարժարանի մը կապուած, բայց որքան ընդհանուր նոյնքան խիստ էին իր տեսութիւնները աշակերտներէն պահանջուած հնազանդութեան և կարգապահութեան մասին։ Այս առթիւ պէտք է ըսել թէ անկարգապահութեան մասին իր արհամարհանքին հաւասար էր կծծի, ծայրայեղօրէն խնայասէր ունակութիւններու դէմ տածած արհամարհանքը։ Շռայլ չէր ապրեր, բայց չէր ուզեր երբեք կեանքին դառնութիւնները զայրացնել խոնարհի ճենճոտ հաշիւներով, և հինցած վերարկուներու մաշեցնող տրամաբանութեամբ։ Մնունդի առատութեան ջերմեռանդ հաւատացողներէն մին էր։ և կը հետեւի թէ համախտ չէր բանջարակերութեան։ Մարդավայել կերպով ապրելու համար որոշ կանոններ ունէր, որոնցմէ չէր խուսափիր բնաւ։ Զրկանքի չէր հանդուրժեր։ Կացուցիչքը միշտ նոյն պահել կ'ուզէր։ Այն չափաւոր բայց գոհունակ չրջանակին մէջ, որ իրենը եղաւ իր գործունէութեան քառասուն տարիներուն, չարժեցաւ նոյն կանոններով, նոյն գաղափարներով։ Սակաւախօս էր։ Վիճաբանութեան կամ պայքարի մէջ չէր դներ ոեւէ գրգռուած շեշտ, չէր վրդովեր, խօսակցութիւն էր ամէն խնդիր իրեն համար, երբէք չէր ճոխանար իրմով, և օր մը օրանց իր մտերմական ասուլիսներուն մէջ անդամ յաւակնութեան ամենափոքր նշան մը չէր մատնած։ Իր համեստութեան փայլուն գրաւականը կ'ենթադրէի զայս։ Ամենքս ալ քիչ թէ շատ մեր անցեալ ու ներկայ ուսուցչական կեանքին առանկախները կը պատմէինք ինքնագովութեան երանգներով։ ան մտիկ կ'ընէր գլխակոր, և շատերուս ներքին տարութիւններուն դիտակից, սարդիւեան չարաճճի ծիծաղով մը կը դիմաւորէր յաճախ պատմուածները։

Մեր մէջ քիչ ունինք աշխարհագրութեան և յարակից հմտութեանց մասնագէտ ուսուցիչներ։ Սկիւտար Ս. Խաչի քահանաներէն Տ. Տաճատ Փաշայեանէն զատ, կան Մարկոս Նաթանեան, Գրիգոր Մարգարեան եֆէնտիները, բայց մեր մէջ այդ ուսմանց կարեւորութեան ատիճանին համեմատ յարգանք չընծայուելով, նոյն մասնագէտները նուազ օգտակար կ'ըլլան մեր վարժարաններուն մէջ, կամ տարբեր զբաղումներով կը ծանրաբեռնենք զանոնք։ Աւետիս Առանձար իբրեւ աշխարհագրագէտ մասնաւոր թիփ մըն էր, շատերէն անծանօթ մնացած, որովհետեւ Պէրպէրեան վարժարանին մէջ միայն կեդրոնացուցած էր իր գործունէութիւնը երկար տարիներէ ի վեր՝ յորմէ հետէ Խապիլի Ներսէսեան վարժարանին մէջ իր ուսումը առնելէ վերջ իբրեւ հսկող պաշտօն վարեց Շահնազարեանի և Կայս. Լիսէին մէջ, և յետոյ հաստատուեցաւ բոլորովին Պէրպէրեան վարժարանին մէջ, փեսայանալով Հիմնադիր–Տնօրէնին քրոջ, որ բոլորանուէր և կնոջական տիպար անձնուիրութեամբ մը հոգաց խնամեց իր ամուսինը մինչեւ վերջին կէսը, անզաւակ ամուսնութեան մը ամայութիւնը երբեք զգալի չընելով անոր։ Վարժարանին խնամածութեան ջերմեռանդ գործակից մը եղաւ, նախանձախնդիր մաքրութեան, սպասաւորութեան և խոնարհութեան։ Բայց հարկ է ըսել թէ մաքրասիրութիւնը մինչեւ բծախնդրութեան սահմանները կը տանէր, և միակ սրամեղութիւնը՝ զոր կը յայտնէր՝ առաջ կուգար նախ իր կարգապահութեան ոգիէն, և երկրորդ՝ մաքրասիրութեան իր ծայրայեղ եռանդէն։

Վարժարանին երկրագոյն պաշտօնեան էր, հնամենի ծանօթը բոլոր անոնց, որոնք Պէրպէրեանի սեմերէն ներս մտած կամ դուրս ելած են։ Ա՛լ ամէն ոք վարժուած էր Միւսիւ Առանձարին, որուն հետ յարաբերութեանց ներքին մշտնջենական մը կազմել դժուար բան չէր բնաւ։ Դիւրահաղորդ իր բնաւորութեամբ, բարեկամ կ'ըլլար ամէնուն, և իր կարծիքը յայտնելու մեղմ այլ համոզիչ շեշտ մը ունէր, որ մինչեւ խօսակցին ոգւոյն կը թափանցէր։ Բոլոր լրագիրները կը կարդար առանց խորութեան, և անոնցմէ աշխարհագրական սխալներու և թուականներու արցունք մը կազմած էր միշտ, զոր կը բանար մտերմութեան մէջ։ Խորապէս հմուտ ֆրանսերէնի, անկէց ճոխացուցած էր իր ընդգրկած ճիւղերուն պարը։ Գծագրութեան և գեղագրութեան մասնաւոր յատկութիւններ ունէր, և իր պարապոյ ժամերը կը հրապուրէր յանախակալս ուրուագծելով դէմքեր, երբեմն իր իսկ խօսակիցներէն դէմքեր։ Ամենուն բարեկամ էր, բայց ոչ ամէնուն մտերիմ։ Իր երկրամայ փորձառութեան դասերը կը ծածկէր իր ըստ երեւութին մտերիմ կարծուած անձերէն, և կը պարզէր զանոնք ուրիշ մտերիմներու։ Դաստիարակութեան նախանձախնդիր ոգին էր որ յաճախ սրտի ցաւով մատնանիշ ընել կուտար անոր ինչ թերութիւններ կրթական գործին մէջ, որոնց բարձումը իրեն համար չատ դժուարին չէր նկատուէր, — ա՛յն է խիստ կարգապահութիւն ցոյց տալ և վարժարանի մը պատիւը բարձր պահել, անաղարտ, անոպայ տղաքը վարելով, կամ խստօրէն պատժելով։ Իր համոզումը ա՛յն էր թէ բաւական է որ ծրինակները ըմբռնեմամբ և յարատեւութեամբ արուին, արդիւնքը յոյժ գոհացուցիչ պիտի ըլլայ, և վարժարանի մը վիճակը ա՛լ աւելի բարեկարգ։ Կը սրամտէր, կը հատնէր թուլամորթ արարքներու դէմ, և արդարեւ Առանձար թուլամորթ չէր, եթէ ինչ ինչ թերութիւններ ալ ունէր։ Կարգապահութեան մասին իր ոգին ցոյց կուտար ընդհատելով մերթ իր դասերը, և քարոզելով բարոյական ու կենցաղագիտութիւն։ Իմ կարծիքով, շատ ալ լաւ կ'ընէր։ Անպատշաճ լեզու և կարծր բառեր չունէր, իր բարկութիւնը յատկանշող կարգ մը բառեր միայն ունէր, ինչպէս կ'ունենան բոլոր հին ուսուցիչները, որոնք ի դէպս և յանդէպս կը գործածեն զանոնք, իրենց դժուարին պաշտօնի կիրարկութեան միջոցին զուվանալու նպատակաւ։

Կարծուածէն շատ աւելի ընդարձակ չրջանակներու մէջ ծանօթ դէմք մըն է Աւետիս էֆ. Առանձար, որուն կրրուսաը պիտի առթէ արժանաւոր և ճշմարիտ վիշտ մը, մանաւանդ անոնց՝ որոնք զինքը մօտէն ճանչնալու բարեբախտութիւնը ունեցած են։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՋՈՒՆԴԻ ԿՏԱԿԸ

Մանզումէ ժողովրդական օրաթերթը խիստ գնահատելի եռանդուն պաշտպանութիւն մը կ'ընէ Ջունդեան կտակի նպատակայարմար գործադրութեանը մասին։ Այդ սիրուած օրաթերթը, շատ իրաւամբ կը քննադատէր Քրոնիկի բաժնին մէջ իր 1565 թուով, ընթացքը ուսուցիչ հօր մը, որ թէպէտ ի վիճակի է իր ընտանիքը բարձր ապահովեմամբ մը մատակարարելու, առանց իր երկրորդական շուայլութեանց համար իսկ նեղուելու, այլ սակայն հնարաւորութիւններ կը ջանայ ստեղծել իր տղան արժանացնելու Ջունդեան կտակի տրամադրութեամբ եւրոպական համալսարան մը մտցնելու բախտին, և ցաւալին հա՛ն է որ Թաղ. Խորհրդոյ ատենադպիր մըն ալ ձեռնտու կ'ըլլայ իրեն այսօրվնակ պարագայի մը, վկայագիր մը տալով ձեռքը, որուն մէջ չկրնալով ստել այդ հօր նիւթական ակներեւ կարողութիւնը, անոր զաւակը Եւրոպա չկարենալ զրկելուն վրայ կը ծանրանայ սոսկ։

Արդար է որ ամէն կրթասէր ծնողի նպատակն է իր զաւկին ուսումնական յառաջացումները տեսնել և ասոր համար ջանքեր չխնայել, բայց ո՞վ կ'ըսէ թէ անօթիներու բերնէն պատառ մը հացը խլելով։ Ինչպէս կը հաստատուի Պատրիարքարանի պաշտօնական ազգով, բարեյիշատակ Ասպետը այդ կտակը հաստատ հիմերու վրայ կեցուցած՝ տրամադրելի ըրած է միմիայն չքաւոր և ուշիմ պատանիներու զարգացման գործին, յաւիտեան անմոռաց մեկենաս մը հանդիսանալով անոնց կեանքի ուղիներուն, որոնք ո՛վ գիտէ առանց այդ կենսատու ջահին ո՛րքան տմոյն, որքան պղտիկ պիտի մնային, անոք, անպաշտպան։

Ու թէպէտ աւելորդ է յիշել ժողովրդական խմբասուն առածը՝ թէ իւրաքանչիւր կանգունի համեմատ կերպաս չեն տար, բայց այդ թեկնածու հօրը այդպիսի անիրաւութիւն մը մտաբերելն ալ խղճի դէմ է բացարձակ։ Անիրաւութիւն՝ որ կը կայանայ ուրիշին իրաւունքին փափաքը մուցանելուն մէջ։

Մտածեցէք որ, ինչ ծնողազարկ, անբոյն տղաքներ կան, անդին, կեանքի հազարաւոր վայելքներէն զրկուած, անխնամ, որոնք կանթեղի մը դողդոջուն պլպլումին կարօտն ալ կը քաշեն չատ հեղ իրենց երեկոյեան աշխատութիւններուն համար, և կը պառկին եգիպտացորենի կամ խոտի դէզերով լեցուն կանեփեայ հատ ու կոպիտ խըշտեակներու վրայ, առաւօտուն ընդոստ արթննալով ուսումնարանի ճամբան ձեռք առնելու կանուխկել, ուշ չմնալու երկիւղով, և մտրակուած՝ ուսանելու հարազատ տենչէն։ Հարազատ կ'ըսեմ այս տենչին, որովհետեւ կարօտութիւնը ամէնէն աւելի եռանդ տուող ազդակն է մարդուն սրտին, և որքան զրկման ենթարկուի մարդ, ա՛նքան աւելի կ'ուզուանան իր զգացումները և կը ձգտին կրթական իտէալի մը, զոր կ'իրագործեն ալ ջանքով։ Մինչդեռ հարուստ կամ միջակ դասու պատկանող տղուն համար անծանօթ ըլլալով կեանքի պարտաւորիչ էականութիւնները, անոնք կը չփանան իրենց թոյլ քմայքներուն մէջ, և եթէ երբեք թոյնած փափաք մըն ալ կը զգան եւրոպական բարձրագոյն կրթութեան մը, ասիկա երեւոյթի մը համար է սոսկ, ապարդիւն ու անպատակ, որոնց պատասխանատու ըլլալու են միմիայն ծնողքներ։ Բայց թողուլ կամ ներել որ ատոնք քաջալերուին իրենց փափաքներուն մէջ ուրիշի մը տեղ, պղտիկ սխալ մը չէ կարծեմ։

Այսպէս անտեսել խեղճ Զէյթունցի ուշիմ տղայ մը և ամսական 12-15 ոսկի չահող ուսուցչի մը զաւկին յաջողութեան սպրդուելի ծերպ մը բանալ ուզելը խղճի տէր մարդու գործ չէ ամենեւին, և ո՞ր սիրտ կրնայ հանդուրժել այն ձայնին որ կ'ըսէ անարժանին. «Դուն պիտի մասնակցիս մրցումին». իսկ արժանաւորին՝ «Դուն նայէ որ ծնողավայրդ երթաս վարժապետութիւն ընես»։ Այսպէս չզգաստուր ընել կ'ուզուի Ջունդեան կտակը արդեօք։

Մենայ որ կտակատար Ցանձնաժողովը անիրաւ ընտրութեամբ մը չի փակեր իր դռունները, ինչպէս տեսանք անցեալին մէջ, ուր կտակին տրամադրութիւնները հաւասարմօրէն գործադրեց, առանց նկատի առնելու թափուած կարգ մը անդոր ձիգերը, որոնք նոյն ատեն ալ ապարդիւն մնացին։

Եւ սակայն այս վստահութիւնը կը բաւէ որ արդար զայրոյթով մը չտագրունք հանդէպ անոնց որոնք ամէն հնարք ձեռք կ'առնեն անանկին ապագան իւրացնելու ա՛լ գիտէ ի՞նչ զգացումով և ի՞նչ իրաւունքով։

ՀԱՅԿԱՆՈՑՇ ՄԱՌՔ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ. ԵՒ ԷՏՈՒԱՐՏ Է.

Նայէ Ֆրայէ Բրեսէի Պերլինի թղթակցեն

Կուգա՞յ թէ չի գար։ Այս հարցումը բաւական ատենէ ի վեր կը տեւէր, և հիմակ որ վերջապէս «կուգայ, ատուդիւ կուգայ» պատասխանը կը տրուի, տակաւին կան շատեր, որոնք կը թերահաւատին։ Երկու վեհապետներն ալ իրենց երակներուն մէջ նոյն արիւնը կը կրեն, և երկուքն ալ հաւասար կորով և հաւասար կամք ունին։ Մօրեղբօր և քեռորդիին միջեւ բաւական ատենէ ի վեր յարաբերութիւնք «ուղիղ» միայն էին, բայց ոչ բարեկամական կամ սրտագին։ Ասիկա ծանօթ է ամբողջ աշխարհի։ Երբ Էտուարտ է. անցեալ տարի Մարիէնպատի կազդուրիչ աղբիւրները այցելեց, գերման կայսեր հետ տեսակցութենէ մը խուսափեցաւ, և Հապսպուրգի Տան օգոստափառ պետին յոյժ բարեկամական քնութիւն ունեցող այցելութիւն մը տուաւ։ Նպատակաւոր անքաղաքավարութիւն չկար գործին մէջ, բայց պաղ վերապահում մը, որ կը համապատասխանէր ո՛չ միայն վեհապետներուն անձնական յարաբերութեանց, այլ նաեւ իրենց կառավարութեանց քաղաքական ընթացքին։ Այս անգամ ալ այս տեսարանը պիտի կրկնուէր։ Կամ, ժամանակը իր մեղմացուցիչ ազդեցութիւնը ըրած էր։ Ըսուեցաւ մինչեւ իսկ թէ Անգլիոյ թագաւորը Վիլհէլմ կայսեր թոռան մկրտութեան համար Բօցտամ պիտի գայ։ Ասիկա սխալ է։ Տակաւին հոդ հասած չենք։ Բայց թագաւորը իրօք Ֆրիտրիխսհօֆ կուգայ, և հոն պիտի երթայ նաեւ կայսրը, իր հանդուցեալ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 89

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՅՈՎԱՆՈՅԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԻԲ.

Միս Էլէն դողդղալով,

—Է՛, դո՞ւք ինչ պիտի ըլլաք։

—Ե՞ս... ոչինչ...։

—Այո՛, դուք... դուք ի՞նչ պիտի ընէք։ երբ մենք անտառին մէջ պաշարեալով կեանքերնիս ազատենք, ձեր վի՞ճակը ինչ պիտի ըլլայ։

—Ձեմ դիտեր... թերեւս վաղը... միւս օրը... կամ մէկ քանի ամիս վերջ ես ալ ձեզի կը հասնիմ։

— Կարելի՞ բան է միթէ... ո՜հ... անկարելի է որ մենք զիրար անգամ մըն ալ չտեսնելու դժբաղդութիւնը ունենանք... այլեւս։

Դեռատի աղջիկը չի կրցաւ խօսքը շարունակել, աչքերը արցունքով լեցուեցան, և ծայրայեղ անձկութեան տակ սիրտը ճզկտուոր կ'ըլլար։

Սըր Ճէյմս Կուպի Էլէնը հանդարտեցնելու և մխիթարելու համար, ապահովեցուց զայն որ բնաւ ոեւէ վտանգ մը չի պիտի սպառնար իրենց այս միջոցը գործադրելէ վերջ և թէ ինքն ալ կարելի եղած ջանքը պիտի ընէր դարձեալ իրենց միանալու համար։

Սըր Տավիտ Քուրնէմսըն չի կրնալով ներքին անձկութիւնը զսպել,

—Իրաւունք ունի աղջիկս, ձեր վերադառնալու և մեզի միանալու հաւանականութիւնը կարելի չէ իբր վստահելի իրողութիւն մը նկատել, որովհետեւ ձեզի հետապնդող ընկերները երբ մեր փախուստը նշմարեն, այս որոգայթը քու հնարքովդ լարուած ըլլալը կռահելով, բնաւ կասկած չկայ որ ձեզի պիտի խողխողեն։

—Սակայն չէ՞ք խորհիր որ ձեր զաւակը փրկելը ամէն բանէ աւելի նախամեծար է. գեղանի Էլէնի կեանքը անպատճառ և անպատճառ պէտք է փրկել, ասոր համար ալ՝ մէկ միջոց միայն կայ, մեր մէջէն մէկը իր կեանքը վրայ տալու է, ապա թէ ո՛չ այդ անուշիկ աղջիկը ձեռքէ պիտի հանենք։ Ամէն պարագայի մէջ այս միջոցը ի գործ դնելու ենք։

—Այո՛, իրաւունք ունի Սըր Ճէյմս, ըսաւ Սըր Դրիղօրի Շորթ, այս առաջարկը մերժելու բնաւ իրաւունք չունիք, խնդրոյն բուն նկատողութեան առնելիք կէտը Միս Էլէնի կեանքը փրկելն է։

Միլիոնատէրը տրտմութեամբ գլուխը կախեց։ Սըր Դրիղօրի Շորթ աչքերը Ճէյմս Կուպիի աչքերուն մէջ յառելով,

—Հիմակ պաղարիւնութիւնով խորհինք։ Միս Էլէնի կեանքը ու պատիւը փրկելու համար, որոշում մը տանք թէ մեր երկուքէն որո՞ւ կը պատկանի իր կեանքը վտանգի մէջ դնելու գործը։

—Այս մասին բնաւ խորհելու հարկ չկայ, ես անպատճառ նշանածս ազատել կուզեմ, և այդ իրաւունքը ինծի կը պատկանի, որովհետեւ այս խորհուրդը առաջին անգամ ես յղացայ և...։

—Այո՛, իրաւունք ունիք... այս կարեւոր միջոցը դուք գտաք, ըսաւ Դրիղորի Շորթ, բայց ասկէց անդին ալ վտանգներ կրնան ըլլալ, քանի որ հոս ըղբայրս և անոր գեղանի աղջիկը անտառին մէջ մինակ պիտի մնան, բնականաբար միանգամայն բան մը չեն կրնար ընել, պէտք է որ հոն ալ անոնց օգնական մը գտնուի, հիմակ ըսէք թէ՛ մեր մէջէն ո՞վ աւելի ազէկ կրնայ կատարել այդ ծառայութիւնը։ Այս միջոցը հնարելով ձեր խելացի և անվեհեր ըլլալուն ապացոյցներէն մին ալ տուիք, պէտք է խոստովանիմ որ ես եթէ ամբողջ տարիներով խորհած ըլլայի, դարձեալ չպիտի կարենայի այդ տեսակ փրկարար գիւտ մը ընել, եթէ ես անոնց հետ անտառ փախչիմ և հո՛ն երկրորդ վտանգ մըն ալ պատահի մեզի, հաւատացէք որ ձար ճարակս պիտի կապուի և բան մը չպիտի կարենամ ընել, հետեւաբար եթէ անպատճառ ստիպուած ենք այս միջոցը ի գործ դնել, աւելի լաւ կ'ըլլայ որ ես կատարեմ փախչողի դերը։

Սըր Ճէյմս Կուպի աչքերը միլիոնատէրին եղբօրորդւոյն աչքերուն մէջ յառած, անոր խօսքերը և անկեղծ յայտարարութիւնները հետաքրքրութեամբ մտիկ ընելէ ետք, անոր ձեռքերը իր ձեռքերուն մէջ առաւ և երախտագիտական շարժումով մը,

—Ներէ՛ ինծի, Սըր Դրիղորի... քու այսքան վեհանձն ու կորովամիտ երիտասարդ մը ըլլալդ չէի գիտեր. այո՛, ներէ՛ ինծի, որովհետեւ քենէ չարունակ կը կասկածէի։

Սըր Դրիղորի Շորթ,

—Մէկ պայմանով մը միայն կը ներեմ քեզի, ըսաւ ծիծաղկոտ շեշտով մը, անձնազոհութեան պարտականութիւնը ինծի կը թողուս։

Սըր Ճէյմս Կուպի իր բարեկամին խօսքը մերժելու կը պատրաստուէր, երբ յանկարծ դուրսէն խառնաշփոթ ձայներ լսուեցան։ Խրճիթին մէջ գտնուած ընկերները անմիջապէս վեր ցատկեցին։

Վայրկեան մը վերջը խրճիթին դուռին առջեւ վայրենիներու խուռն բազմութիւն մը երեւցաւ։

Սըր Ճէյմս Կուպի մեծկակ վտանգ մը գուշակելով,

— Ա՞ս ինչ պիտի ըլլայ, ասոնք ինչու եկան, ըսաւ հազիւ լսելի ձայնով մը։

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ, երկինք չկամեցաւ որ ձեր մէջէն մէկը ինծի համար պարապ տեղը կեանքը վտանգի մէջ դնէ, չիտակը ըսելով ես շատ գոհ մնացի ասկէ, ըսաւ Միս Էլէն, ինչ որ ալ պատահի պէտք չէ որ դուք իմ պատճառաւս մեռնիք։

Երկուքը միաբերան։

— Էլէ՛ն, Էլէ՛ն, գոչեցին։

Այս միջոցիս միլիոնատէրը չկրնալով ինքզինքը զսպել, Սըր Ճէյմս Կուպիի մօտենալով, երախտագէտ ակնարկ մը նետեց անոր երեսը և ձեռքերը երկու ձեռքերուն մէջ առնելով։

(Շարունակելի)

մոր դղեակը, և երկու հզօր Տէրութեանց Վեհապետներուն միջև պիտի փոխանակուի ձեռքի սեղմում և ողջոյն։ Իրաւ է թէ մեծ բան մը չէ, բայց սչիչէն լաւագոյն է։

Ո՞ւրկից առաջ եկաւ այն ցրտութիւնը, որ հիմա կը սկսի տաքնալ։ Այս ցրտութիւնը կը տանին ոմանք մինչեւ Ֆրեդերիկ կայսրուհին մաը, ուրիշներ ալ կը պատմեն թէ Վիլհելմ կայսր Անգլիոյ մէջ իր ներկայութեան միջոցին մերժեց Անգլիոյ հետ իրեն առաջարկուած դաշնակցութիւն մը ի նպաստ անգլեւգերման բարեկամութեան։ Բայց այս նախընթացը արգելք մը չեղաւ Բիլի մէջ երկու վեհապետներուն բարեկամական տեսակցութեան, որով երկու Վեհապետները փոխադարձաբար պատուակալ ծովակալ անուանուեցան իրենց նաւատորմին մէջ և էտուարտ է փափաք յայտնեց իրենց ազգականական յարաբերութիւնները անձնական նորագոյն հաղորդակցութեամբ աւելի մտերմացնել, և յարեց.— «Թէեւ մեր երկու դրօշները մինչեւ ամենահեռաւոր ժամանակներու մէջ քով քովի ծածանին խաղաղութեան պահպանման և բոլոր աշխարհի բարեկեցութեան համար։»

Այս խօսքերը կ'արտասանուէին 1904 Յունիս 25ին։ Եւ այնուհետեւ ա՛նշալպսի պաղութիւն մը առաջ եկաւ որ վերէն վարէն Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև պատերազմի մը վրայ խօսուեցաւ։ Արդեօք Վիլհելմ կայսր Բիլի մէջ կը սպասէ՞ր որ Էտուարտ է. խօսք բանար իրեն Մարոքի ֆրանգուանդլիական համաձայնութեան վրայ, զոր խմցած էր Վիկոյի մէջ Մարտ 16ին։ Ապրիլ 28ին արդէն Քարլսրուհէի մէջ բանախօսութիւն մը արտասանած էր որուն մէջ կը յիշեցնէր Էլօրթի, Վայսէնպուրկի, Սըսանի ճակատամարտները, յիշատակեց անուղղակի կերպով անգլեւֆրանսական համաձայնութիւնը, առանց անուանելու զայն, և յոյս յայտնեց որ «մեր աչքին առջեւ անցած դարձածը» (Անգլիոյ և Ֆրանսայի համաձայնութիւնը Մարոքի մասին) բանան Գերմանացիներուն աչքերը, կազդուրեն անոնց արիութիւնը և միաբան գործակցութեան յորդորեն զանոնք «համաշխարհիկ քաղաքականութեան մէջ եթէ հարկ ըլլայ։»

*** Պերլիներ Թակեպլաթ Էտուարտ թագաւորին և Վիլհելմ կայսր յառաջիկայ տեսակցութեան վրայ հետեւեալը կը գրէ.—«Մօրեղբայր և քեռորդի տարիներով իրարմէ հեռի մնալէ վերջ, և երկու կողմի լրագիրներուն այն վրդովիչ յայտարարութենէն վերջ թէ երկու ժողովուրդներուն մէջեւ տրամադրութիւններ դառնացած են, Ֆրիտրիխսհօֆի տեսակցութիւնը ամբողջ աշխարհի առջեւ պիտի պարզէ սա՛ պարագան թէ երբեմնի պաղութիւնը վերջ գտած է։ Ցիշեալ թերթը յետոյ կը խօսի վերջին ամիսներուն Անգլիացւոց և Գերմանացւոց մէջեւ փոխադարձ բարեկամական այցելութեանց վրայ, ի մասնաւորի դերման խմբագիրներուն Անգլիա այցելութեան վրայ, և կը յայտարարէ.—Բոլոր այս փոխադարձ այցելութիւնները ուղղակի ազդեցութիւն չունին Ֆրիտրիխսհօֆի տեսակցութեան վրայ։ Բայց ոչ ոք կ'ուրանայ թէ այդ այցելութեանց և երկու վեհապետներուն այցելութեան միջեւ բարոյական, հոգեբանական առնչութիւն մը կայ։ Ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ երկու երկիրներուն զանազան քաղաքացիական յատկութիւններով օժտուած մարդոց այցելութիւնները տեսակ մը նախապատրաստութիւն էին վեհապետական տեսակցութեան, որ վերջապէս այսօր կը յայտնի գերմանական հողի վրայ։ Իրաւ վեհ ներկայացուցիչներ իրենց երկիրներուն, երկու հզօր վեհապետները այսօր Ֆրիտրիխսհօֆի դղեակին մէջ կը հաւաքուին իրենց ժողովուրդներուն իրարու հանդէպ գոհացուցիչ բարեկամութիւնը յայտնելու ամբողջ աշխարհի, և ընդհանուր խաղաղութեան համար նորագոյն ապահովութիւն մը ընծայելու։

*** Նացիոնալ Զայթունկ կը գրէ.—Եթէ նոյնիսկ գերման ժողովուրդը առիթ մը չունի բարձրագոյնի հիրին փառաւոր ընդունելութիւն մը պատրաստելու, քանի որ թագաւորը Պերլին չայցելեր, այլ Ֆրիտրիխսհօֆի անփառունակ դղեակը կ'երթայ, բայց ամենէն քաղաքավար և ամենէն յարգալից ողջոյնն է որ կ'ընծայէ Անգլիոյ Վեհապետին։ Էտուարտ թագաւոր վերջին տարիներուս ո՛չ միայն յաճախ յայտարարեց թէ ինք կը փափաքի անգլիական ժողովուրդին և գերման ազգին միջեւ բարոյ յարաբերութեանց, այլ իրապէս ոյժ տուաւ նաեւ այն ջանքերուն, որոնց նպատակն էր լաւագոյն համաձայնութիւն մը և հիմնական բարոյքում մը առաջ բերել երկու Տէրութեանց միջեւ։ Քանի որ Վիլհելմ Բ. Մեծին Բրիտանիոյ վեհապետը կ'ընդունի Ֆրիտրիխսհօֆի դղեակին մէջ, պէտք է գլանալ թէ երկու վեհապետներուն միջեւ տրամադրութիւնները բարւոքուած են։ Անտարակոյս վատակ մըն է աս երկու ազգերուն համար, որոնց յարաբերութիւններուն վրայ անմպատ ազդեցութիւն կ'ունեն երկու մօտաւոր ազգական արքունիքներուն ցրտութիւնը։ Եւրոպայի ամէնէն հզօր վեհապետներէն երկուքը պէտք է մերթ ընդ մերթ խօսքի բռնուին, քանի որ խաղաղութիւնը կը նպաստաւորուի այսպիսի խօսակցութենէ մը։ Էտուարտ թագաւոր առաջին կարգի քաղաքագէտ մըն է, ինչպէս ցոյց տուաւ ցարդ, առանց մեծ պատասխանատուութիւն ալ ծանրացնելու իր վարչութեան վրայ։

*** Նայէ Ֆրայէ Բրեսսէ հետեւեալը կը գրէ Դ. օրուան թուով.— Վաղը Ֆրիտրիխսհօֆի դղեակին մէջ, Բրօնպէրկ, տեղի կ'ունենայ Էտուարտ է.ի և Վիլհելմ Բ.ի միջեւ երկար առնչէ ի վեր սպասուած և յաճախ ծանուցուած տեսակցութիւնը։ Մինչդեռ Անգլիոյ և Գերմանիոյ մէջ ժողովուրդները հակամէտ են թագաւորին կայսր մօտ այս այցելութեան մէջ քաղաքական նշանակալից դէպք մը տեսնելու, դիտելու արժանի պարագայ մըն է որ երկու երկիրներուն կառավարութիւնները կ'աշխատին կարելի եղածին չափ նուազեցնել վեհապետական տեսակցութեան հետ կապ ունեցող անգլեւգերմանական ակնկալութիւնները, անոր տալով մի միայն քաղաքավարական այցելութեան մը նկարագիրը, և որովհետեւ անկարելի է բոլորովին հերքել քաղաքական նշանակութիւնը, կը ծանուցուի թէ երբեք դիտում չկայ Ֆրիտրիխսհօֆի մէջ անգլեւգերմանական դաշնակցութիւն մը կազմել։ Մանաւանդ որ վարչապետ Պիւլով իշխան վեհապետական այցելութենէն վերջ միայն իր ծանուցեալ տեսակցութիւնը պիտի ունենայ իր Վեհապետին հետ, և հետեւաբար Վիլհելմ Բ. իր մօրեղբայր արքային հետ պիտի տեսակցի առանց դիւանագիտական գործակցի։

Տեսակցութիւնը քաղաքավարական պարզ այցելութիւն մը նկատել տալու այս ձգտումին հակապատկեր կը կազմէ թէ՛ Պերլինի և թէ Լոնտոնի մէջ եղած սա՛ ենթադրութիւնը թէ խնդիրը մասնաւոր քաղաքական համաձայնութեան մը չուրջ կը դառնայ Գերմանիոյ և Անգլիոյ միջեւ մերձեցում առաջ բերելու նպատակաւ, և թէ այս մասին կարեւոր խորհրդակցութեանց թատր պիտի ըլլայ Ֆրիտրիխսհօֆ։ Նացիոնալ Զայթունկ կը յայտարարէ թէ տեսակցութեան երկրորդական մասը կը կազմէ միայն երկու վեհապետներուն միջեւ գտնուած ցրտութեան բարձումը, և թէ երկարօրէն պիտի խօսուի աւելի երկու երկիրներուն չահերը բարեկամաբար հաշուեցնելու խնդրոյն վրայ։

*** Վիլհելմ Կայսր և Էտուարտ թագաւորին միջեւ հանդիպումը միաձայնութեամբ համակրական չեչտերով կը դովաբանուի գերման մամլոյն կողմէ։ Բոլոր թերթերը ա՛յն կարծիքը կը յայտնեն թէ տեսակցութիւնը կարեւոր արդիւնք մը պիտի ունենայ Գերմանիոյ և Անգլիոյ յարաբերութեանց բարւոքման և աշխարհի խաղաղութեան պահպանման համար։ Գրեթէ բոլոր թերթերը իրենց յարգանքը ցոյց կուտան Էտուարտ թագաւորին դիւանագիտական ձիրքերուն համար, որոնք մեծապէս օժանդակեցին Անգլիոյ քաղաքականութեան յաջողութեան։ Բայց թերթերը կը զգուշանան միեւնոյն ժամանակ ծայրայեղ լաւատեսութիւն ցոյց տալէ։

Պահպանողական Թեկլիխե Ռունշաու կը գրէ.— «Ամէն պարագայի մէջ կը յուսանք և կը մաղթենք որ Ֆրիտրիխսհօֆի տեսակցութեան մէջ ի յայտ գայ հաշտարարութեան պատուաւոր համաձայնութեան մը պէտքին ոգին առանց բծախնդրութեան, և փոխադարձ յարգանքով երկու ազգերուն արժանապատուութիւնը։»

Սակարանի թերթը կը գրէ.— Այսքան երկար ատեն խուսափուած տեսակցութեան մը իրողութիւնը գոհացուցիչ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ա՛յն մտօք որ այս տեսակցութիւնը պիտի հարթէ թիւրիմացութիւնները և յոռի տրամադրութիւնները և ապագային խաղաղութեան ճամբան պիտի բանայ երկու Տէրութեանց առջեւ։ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ գժտութեան ժամանակը անցաւ գնաց։ Իցի՛ խաղաղութիւն բլլայ, և այն ատեն իրենց ժողովուրդներուն համաձայնութիւնը աւելի տեւական պիտի ըլլայ։

Պերլիներ Նեսսրեն Նախրիխթեն կ'ըսէ.— Այցելութեան արդիւնքը տակաւին հասուն բան մը չի կրնար ըլլալ. ուղիղ է ըսելը թէ այս տեսակցութիւնը նպաստաւոր կորիզ մըն է միայն։ Նոյն իսկ արտաքին երեւոյթները բոլորովին ուրախացուցիչ հանգամանքով մը չեն ներկայացներ Էտուարտ թագաւորին այցելութիւնը։ Թողո՛ւնք որ այդ այցելութիւնը ո՛չ Պերլինի և ոչ Բօղտամի մէջ տեղի կ'ունենայ, ինչպէս նաեւ թողունք պահ մը երկու վեհապետներուն արտաքին գործոց նախարարներուն բացակայութիւնը, այլ նոյն իսկ այդ այցելութիւնը տեղի չունենար Վիլհելմսհէի մէջ, ուր կը գտնուի կայսրը։ Երրորդ տեղ մը կ'ընտրուի, այսինքն կայսեր մէկ քրոջ բնակարանը, և ա՛յնպիսի դղեակի մը մէջ, որ յիշատակները կ'արթնցնէ ա՛յն ժամերուն, զորս անցուցին երբեմն կայսրը և թագաւորը սիրեցեալ մօր մը և քրոջ մը մօտ։ Այսպիսի կացութեան մը մէջ երկու վեհապետները կրնան լաւ տրամադրութիւններ ունենալ, կրնան նաեւ անտարբեր ըլլալ իրարու մասին, ինչպէս վերջին տարիներուն։ Իցի՛ բարերար ոգի մը թեւածէր Ֆրիտրիխսհօֆի տեսակցութեան վրայ։»

Պահպանողական Բօսք հետեւեալը կը գրէ.—«Մեր պարարքն է նպաստակայարմար, յարատեւ, այլ հանդարտ և կանխահոգ քաղաքականութեամբ մը բառնալ երկու հին, հզօր մրցակիցներուն անվստահութիւնը և յոռի տրամադրութիւնները, բայց մեեւնոյն ատեն Անգլիա պէտք է սովրի այս աշխարհի բարութիւններուն իւրաքանչիւրուն հաւասար ստացիչ նկատել մեզ։ Այս մտօք և բարւոք յոյսերով կ'ողջունենք Էտուարտ թագաւորը, ազգական անգլիացի ժողովուրդին ճարտար վեհապետը, պետական մարդը և ներկայացուցիչը։ Անգլիոյ և Գերմանիոյ իրարու մրցակից ըլլալը պէտք չէ մոռցնել սակայն թէ անոնք հասարակաց չահեր ալ ունին, և բարեկամութիւնը ա՛յն ատեն աւելի անկեղծ և գնդեղիկ կ'ըլլայ երբ ուրիշը իրարու պատուաւոր հակառակորդ ալ կրնանք նկատել։ Պատուաւոր հակառակութիւնը պատուաւոր բարեկամութեամբ ալ կրնայ տեւական ըլլալ և այս կերպով պատուաւոր խաղաղութիւն մըն ալ կ'ապահովուի։»

ՍբաՆsurs Էտուարտ թագաւորին և Վիլհելմ կայսր վրայ յօդուածի մը մէջ կը յայտարարէ թէ Անգլիոյ չի վայրեր վիրաւորուիլ Վիլհելմ կայսր և իր նախարարներուն ծովային փառասիրութենէն։ Մենք, կ'ըսէ Թերթը, կը պարծինք քանիսաց և վեհանձն ժողովուրդ մը ըլլալնուս վրայ, և կը սպասենք մինչեւ որ ձեռքերնիս պատճառ մը ունենանք կռուելու։

Թայմզ կը յայտարարէ թէ Վիլհելմ կայսր հետ Էտուարտ թագաւորին տեսակցութիւնը անպաշտօն հանդամանք միայն ունի, և կ'ըսէ թէ տեսակցութեան վրայ արդէն երկու ամիսէ ի վեր կը խօսուէր։ Խնդիրը քաղաքավարական այցելութեան մը վրայ է, որուն բնաւ քաղաքական նշանակութիւն չընծայեր յիշեալ թերթը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Զօր. Լանկլուա չարունակելով իր յօդուածները, մասնաւորապէս կ'ընէ դարձեալ սա՛ պարագան թէ Ֆրանսայի չահերը միշտ Գերմանիոյ կողմէ ոչնչանալիքի տակ են։ Ֆրանսա, կ'ըսէ, հիմա Մեծին Բրիտանիոյ հետ ձեռք ձեռքի քալելով, միմիայն Գերմանիոյ սպառնալիքին տակ կը գտնուի։ Ֆրանսայի համար վտանգ մըն է համագերմանութիւնը, որ կը տեսնուի ո՛չ միայն զինուորական այլ նաեւ տնտեսական և պատմական ձեւին մէջ։ Ցեղոյ զօրավարը ցոյց կուտայ թէ Զուիցերիա, Լիխթենշթայն, Պելժիա, Հոլանտա և Լիւքսէնպուրկ աւանդական համագերման քաղաքականութեան մաս կը կազմեն։ Զօրավար Լանկլուա կը յայտարարէ թէ Գերմանիա կ'աշխատի այդ Տէրութիւնները նախ անտեսապէս կցել իր կայսրութեան հետ, մասնաւորապէս Հոլանտան և Պելժիան։ Վիճակագրութիւնները ցոյց կուտան թէ Անվէրս արդէն իսկ գերմանական նաւահանգիստ մըն է։ Տասը հազար գերման հպատակներ հոն կը բնակին, պելժ հպատակութիւնը ընդունող գերմանացիներէն զատ, գետերուն վաճառականութիւնը գրեթէ բոլորովին Գերմանիոյն ձեռքը կը գտնուի, և նաւահանգստին մէջէն անցնող գերմանական նաւերուն տարողութիւնը, որ 1888ին էկս միլիոն էր, 1904ին երկուքուկէս միլիոն թոնոյի բարձրացած էր։

Ֆրանսա պարտաւոր է, կ'ըսէ զօրավար Լանկլուա, իր բոլոր տրամադրելի միջոցներով օգնել Հոլանտայի և Պելժիոյ զինակցութեան թէ՛ տնտեսական և թէ զինուորական պատճառներով։

ՄԵԾԻՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ԴԱՂԹԱՑԻՆ ՄԷԹՈՏՆԵՐԸ.—Ֆրանսացի գաղթային պաշտօնեայ մը Մ. Լամօթ կը յայտարարէ թէ Հնդկաստանի 300 միլիոն բնակիչները 6,500 անգլիացի և ընիկ պաշտօնատարներով միայն կը կառավարուին։ Ֆրանսա 300 պաշտօնեայ ունի Քամպոճի մէջ մէկ միլիոն 200,000 բնակիչ վարելու համար, այս հաշուով 70,000 պաշտօնէի պէտք պիտի ունենայ Հնդկաստանը վարելու համար։

ԱՐՔԱՅԱԶՈՒՆ ԼԵՌԸՄԲԵՐՋԻԿԸ.—Իտալացի արքայազուն իշխան Դուքս Ապրուցայի արշաւախումբը քառասուն օրուան մէջ Արեւելեան Ափրիկէ Բուվէնչօրի լեռներուն ամէնէն բարձր եօթը գագաթներուն վրայ կրցաւ ելնել։ Մուպուկու հովիտին մէջէն խումբ մը Բիանկա լեռնագագաթին վեր բարձրացաւ մինչեւ 16,700 ոտք։ Ցեղոյ Բօնկոյի կողմէն հասաւ Տուվօնի լերան գագաթը, 18.000 ոտք։ Գեսի մը հովիտին մէջէն ետ դարձան, Տուվօնեի անապին սառնարաններէ վար եւ կրկին զարկին Մուպուբու հովիտը։ Դուքը այս միջոցին փիղ կ'որսայ։ Բուվէնչօրիի ամէնաբարձր գագաթը անուանեց Մարկարիտա, երկրորդը Ալեքսանդրա, եւ երրորդը Լէոբոլտ։ Միւս չորսը դեռ անանուն են։

ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ԱՐԲԱՆ.—Սբբա Տըլաբիւ, որուն անհետացումը գրեցինք անցեալ օր, դեռ գտնուած չէ։ Բայց կարծիքները կը չատան թէ արբան բաց կնոջ մը հետ փախեր է, նոր հովուերգութիւն մը սկսելու համար։

ԿԱՅՍԵՐ ԹՈՌԼ.—Էտուարտ թագաւորէն եւ Ռուսիոյ ու Աւստրիոյ կայսրերէն զատ Վիլհելմ կայսր նորածին թոռը իբրեւ կնքահայր պիտի ունենայ Իտալիոյ թագաւորը, Նորվեկիոյ Հաքոն թագաւորը, Նորվեկիոյ մեծ դքսուհին, Պատէնի մեծ դքսուհին, Դանիոյ գահաժառանգը, Պաւերիոյ Բաւարէխթ իշխանուհին, Պաւերիոյ Բաղ Թէչոտր դքսուհին, եւ Շաումպերկ—Լիբբէի Ատոլֆ իշխանուհին։ Սրտանի Ճակատամարտին յիշատակին առթիւ աշնանային ռազմախրօճը այս տարի արտասովոր փայլով տեղի պիտի ունենայ, որովհետեւ կայսրը հրաւիրած է գերման իշխանները և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, որոնք ներկայ պիտի ըլլան մրցութեան արարողութեան։

ՀԱՊԵՇԱՍՏԱՆ ԵՒ ՏԵՐՈՒԹԻՆԳ.—Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը հեռագիր ստացաւ, ծանուցանող թէ Մենելիք կայսր պատշտնապէս ընդունեց Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Իտալիոյ պայմանագրութիւնը ի մասին հապէշական երկաթուղիներուն։ Կայսեր հաստատութիւնը մեեւնոյն ատեն ծանուցուցաւ Բարիզ և Լոնտոն։ Պայմանագրութեան պատճէնը Մենելիք կայսր ստորագրութեամբ պիտի հաղորդուի Խորհրդարաններուն։ Միեւնոյն ժամանակ, իտալական կառավարութիւնը պիտի հրատարակէ կանոնչ տետրակ մը, որ պիտի պարունակէ կարեւոր վաւերաթուղթեր, ի մասին հապէշական խնդիրներու, որոնք ծագած են վերջին տասը տարիներուն մէջ։ Այս վաւերաթուղթերը պիտի հրատարակուին Երիթրէի (իտալական Հապէշաստան) կառավարիչին մէկ տեղեկագրով։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱՅԻՆ ԹՆԴԱՆՈՒԹԵՐԸ.— Ամերիկացի նաւային սպաներ խիստ ուրախ են նաւային թնդանօթներուն մէջ իրենց ըրած յառաջդիմութեան վրայ, զոր ըրած են վերջին քանի մը տարիներուն։ «Նաւային թնդանօթներու մասին ամէն ուրիշ ազգէ գերազանց ենք կ'ըսեն։ Անգլիական և ամերիկեան նաւատորմիղներուն մէջ նշանառութեան դրութիւնը տարբեր է, և արդիւնքները գաղտնի կը պահուին։

ՔՐՈՆԻԿ

ՋՈՒՆԴԵԱՆ ԿՍԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Լեվանդ Հերալտ իր երէկուան թիւին մէջ հետեւեալ տեսութիւնը հրատարակած էր.—

Հայ մեծահարուստ մը, աւտարաշատակ ասպետ Ֆոն Զունդ, 200,000 ֆրանք կտակած է, որուն տոկոսը պիտի գործածուի կրթութիւնը Հայ ուսանողներու, որոնք նիւթական միջոցէ զուրկ են Եւրոպայի մէջ իրենց ուսումը կատարելագործելու համար։

Հայոց Պատրիարքարանը և Աւստրիական հիւպատոսարանը այս կտակին գործադրութեան հսկելու պաշտօնը ստացած են, և այս առթիւ մեայուն յանձնաժողով մը կազմուած է։

Երեք ուսանողներ արդէն իսկ օգտուած են այս բարիքէն, պահանջուած պայմանները լրացուցած ըլլալով, մրցման քննութիւն անցընելէ ետք։

Մինչեւ այսօր, այս ուսանողները կը շարունակեն իրենց ուսումը։

Այս տարի ալ յանձնաժողովը մրցում մը բացաւ նոր ուսանողի մը ընտրութեան համար։

Տասը հինգ թեկնածուներ արձագանգեցին տուին ինքզինքնին, բայց երեքը միայն ընդունելի նկատուեցան, պահանջուած պայմաններուն մէջ գտնուելնուն համար։

Այս առթիւ Հայ մամուլը խիստ յուզուած է կարգ մը անարդարութեանց նկատմամբ, որ կը գործուին գանազան անհատներու կողմէ, որոնց յանձնարարութիւնները ղրկեցին բոլորովին արժանաւոր թեկնածու մը, մինչ ատոնք ուժ կուտան ուրիշի մը որ նիւթական բաւականաչափ միջոցներ ունի, և հետեւաբար դուրս կը մնայ կտակարարին նշանակած պայմաններէն։

Այս մասին մամուլը ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքին և յանձնաժողովին նախագահ Վսեմ. Գաբրիել էֆ. Նորատունկեանի, և կը խնդրէ որ յարգել տան կամքը բարերարին, որուն նպատակն էր օգնել աղքատ ուսանողներու։ Զքաւութեան այս պայմանը այն պայմանն է զոր պէտք է հաստատել ամէն բանէ առաջ, որպէս զի թեկնածու մը կարենայ օգտուիլ Ասպետ ֆոն Զունդի կտակէն։

Կասկած չկայ որ Վսեմ. Գաբրիել էֆէնտի հոգ պիտի տանի իր անաղարտութեան մէջ պահել առատաձեռն բարերարին տրամադրութիւնները և պիտի ընդդիմանայ ամէն բանի որ կրնայ խանգարել կամ չեղեցնել կտակին բացորոշ տառը։

***

ՎԵՀԱՆՁՆ ԼՐԱԳՐԱՎԱՆԱՌ ՄԸ

Պ. Յարութ Փափազեան, Բօպէրթ Քոլէճի այս տարուան չրջանաւարտներէն, երէկ Էտինպուրկ մեկնեցաւ, ուր Համալսարան պիտի յաճախէ, ճարտարագիտութեան երկրաչափական ճիւղին հետեւելու համար։ Պ. Յարութ որդին է Վոսփորի ծանօթ Լրագրատաճառ Սարգիս աղայի, որ ինչպէս մինչեւ ցարդ, ասկէ ետք ալ որոշած է տալուն դպրոցական ծախսը հոգալ իր անձնական ջանքերով։

Սարգիս աղան չճանչցող չկայ։ Վոսփոր երթեւեկողներուն ամէնքն ալ կը հանդիպին անոր՝ նաւամատոյցներու մօտ, ուր լրագիրներու տրցակը անուրիշ տակ, անրդնտան յաճախորդները կը փնտռէ, անոնց լրագիր մը մատուցանելու և երկու փարա չահելու համար։

Բայց վեհանձնութիւնը գործ չունի հարստութեան ու աղքատութեան հետ։ Անիկա բնական առաքինութիւն մըն է որ կը ծլի մարդուն մէջ, ու չի թոյլատրեր իրեն հանրութեան վրայ բեռ ըլալ, և մանաւանդ անկար ընտանիքի մը հացը բերնէն խլել։

Կը ներքողենք Սարգիս աղայի այս կրթասիրութիւնը։ Իր ընթացքը գովեստի արժանի է, որովհետեւ անոր՝ իր զաւկին համար վճարած տարեթոշակը ճիշդ ու ճիշդ կը համապատասխանէ այրիին լումային։ Կրթասէր հայրը հաւատի նոր աղբիւր մը չէ ունեցած, ոչ ալ չահաւէտ արհեստի մը ձեռնած է։ Ընդհակառակը ան է ու կը մնայ նոյն լրագրավաճառը միեւնոյն չարքաշ, վաղող վազվզող մարդը, որ իր ու ընտանիքին ապրուստէն խըՆայելով ու ախտաւորութիւնը կրկնապատկելով պիտի յաջողի վոխտ գումար մը գոյացնել ու զայն հասցնել զաւկին գաստիարակութեան պէտքին։

Անոնք որ կարօտ չըլլալով հանդերձ աղքատներու յատկացուած հացը անոնց բերնէն յափշտակել կը ջանան, և անոնք որ մանաւանդ այս կարգի արարքները կը քաջալերեն և իրենց ապօրինի միջնորդութիւնը կը նուիրեն անոնց, պէտք է խորապէս զգածուին պարզ լրագրավաճառի մը այս վեհանձն ընթացքէն, ու ինքնաբերաբար քաջուին, ասպարէզը արժանաւորներուն ձգելով։

Խիղճը և արժանապատուութիւնն ալ ա՛յս կը պահանջեն արդէն։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ Առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպսկ. պատասխանելով Պատրիարքական պաշտօնագրին, որով Քղիի նախորդ Առաջն. Տեղապահ Տ. Երուանդ վրդ.ի կեդր. Վարչութեան խնդն ժողովոյ որոշմամբ, Սեբաստիոյ Առաջնորդին օգնական ընտրուիլը ծանուցուած էր, գոհունակութիւն կը յայտնէ, վստահ ըլլալով թէ նորընտիր օգնականը ըստ ամենայնի օգտակար պիտի ըլլայ Վիճակին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ անդամ Վսեմ. Սէլիմ էֆ. Բաստ, Տիկ. Նէճիպ փաշա և Վսեմ. Նէճիպ փաշա Մէլէնամէ ՀՈՐԵՍԿԱՅՈՒԹԵԱՆ գիր մը ուղղած են Ս. Պատրիարք Հօր՝ իրենց եղբօր և աներորդիին Բաստի մահուան առթիւ յայտնած ցաւակցութեան համար։

ԱՖ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ազգայիններէն Յակոբ էֆ. Մէյմարպաշեան բարեգործութենէ թելադրեալ, ուխտեր է հիւանդանոցներու ինպաստ անձամբ պնակ շրջագայեցնել Ս. Եկեղեցւոյ մէջ հինգ Տաղաւարի օրեր։ Անցեալ տարուան Վարդավառէն մինչեւ ներկայ տարւոյ Ս. Զատիկն, 12 սամ. ոսկի հասոյթ մը գոյացեր է, որուն կէսը, 6 սամ. ոսկի եէսիգիւլէի Ազգ. Հիւանդանոցին և միւս կէսը Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին ղրկեր է։

ՐՈՒՄԵԼԻ ՀԻՍԱՐԻ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Մ. Շիշմանեան էֆ. հրաժարած ըլալով, իր հրաժարականը մերժուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ։

ՔՂԻԻ նախորդ Առաջն. Տեղապահ Երուանդ վրդ. Սեբաստիա մեկնելէ առաջ Պատրիարքարան ղրկած է իր երկուքուկէս տարուան պաշտօնավարութեան տեղեկագիրը, որով Քղիի Վիճակին մէջ իր կատարած կրօն. և կրթ. կարգ մը անօրինութիւնները կը նկարագրէ։

ՎԱՆԱՅ մէջ ծագած կեղծմաչիի համաճարակին իբր դարման՝ Պատրիարքարանի կողմէ եւս քանի մը արուակ հակակեղծաչէջային չիճուկ ղրկուեցաւ։

ԷՏԻՐՆԷԻ վերջին հրդեհէն ազատած Ս. Թորոս մայր եկեղեցիին, երկսեռ վարժարաններուն, Առաջնորդարանին և յարակից սենեակներուն վերաշինութեան Բարձրագոյն հրամանը Ներհուած ըլալով, տեղւոյն Առաջնորդ Տ. Դանիել վրդ. Յակոբեան պաշտօնական նամակաւ մը Էտիրնէ հրաւիրած է ծանօթ ճարտարապետ Գրիգոր էֆ. Մելիտոսեանը որ չմնուելիք չէնքերուն յատակագիծերը պիտի պատրաստէ, և ի հարկին, չմնութեանց ալ պիտի հսկէ, Մելիտոսեան էֆ. վաղը կ'ուղեւորի Էտիրնէ, ուր պիտի մնայ երեք օրուան չափ։ Ս. Պատրիարք Հայրն ալ յանձնարարագիր մը տուած է Մելիտոսեան էֆ.ի, կուսակալութեան պաշտօնական անձանց համար։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհուրդը առջի օր նիստ ընելով, նկատողութեան առաւ եկեղեցւոյ վերաշինութեան խնդիրը, Խորհուրդը միաձայնութեամբ խնդրեց Ատենապետ Շահպազ էֆ.էն որ հաճի ինք ատենանել եկեղեցիին նորոգութեան գործը, քանի որ անձամբ բարերարը, որ յանձն առած էր իր քսակէն վճարել նորոգութեան պէտք եղած գումարը, իր մտադրութենէն հրաժարած էր։ Կ'երեւի թէ Շահպազ էֆ. ընդունած է իրեն եղած հաւաքական այս դիմումը, որովհետեւ Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնական ճարտարապետ Վսեմ. Բալլաքի էֆ.՝ Շահպազ էֆ.ի առաջարկին վրայ՝ բարեսիրաբար յանձն առաւ եկեղեցիին և յարակից Նորոգելի չէնքերը անգամ մը եւս քննութենէ անցընել։ Նախորդ օր Բալլաքի էֆ. կատարեց այդ քննութիւնը, որուն արդիւնքը պիտի հաղորդէ Շահպազ էֆ.ի։

ՖՐԱՆՍԱՑԷՆ կը գրեն մեզ թէ Պ. Յարութիւն Դ. Արսէնեան՝ որ եօթը տարիէ ի վեր Ֆրանսայի մէջ նկարչութեամբ և լուսանկարչութեամբ կը զբաղի, վերջերս անողոք հիւանդութեան մը ենթարկուելով, օդափոխութեան և դարմանման համար Լիւրսի-Լէվի գացած և հոն, հակառակ իր ծանրաքրջիռ որդւոյն Տքդ. Ունճեանի կողմանէ ի գործ դրուած ամէն տեսակ բժշկական ճարտար խնամոց, անցեալ ամսոյ 17/30ին վախճանած է։ Վաղամեռիկ երիտասարդին յուղարկաւորութիւնը, հետեւեալ օրը, պատշաճ հանդիսաւորութեամբ կատարուելով, մարմինը ամփոփուած է տեղւոյն գերեզմանատան մէջ իր մօրաքրոջ շիրմին քով։ Տ. Յարութիւն Արսէնեան իր արուեստին մէջ ունենալ ճարտարութեամբ և ազնիւ ու զուարթ բնաւորութեամբ ամէնուն գնահատանք և համակրանքին արժանացած խոստմնալից երիտասարդ մըն էր եւ իր անդարմանելի կորուստը մեծ վիշտ պատճառած է իր բազմանդամ գերդաստանին եւ բոլոր զինքը ճանչցողներուն։

Մեր ցաւակցութիւնները՝ յիշեալին անմխիթար մօր Տիկին Մագթալինէ Արսէնեանի և Արսէնեան եղբարց։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ վարժարանի Խնամակալութիւնը երէկ նիստ գումարելով նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, կարեւոր որոշումներ տուաւ վարժարանին նկատմամբ։ Խնամակալութիւնը ի նկատ առաւ Զաքարեան էֆ.ի տեղեկագիրը և քննութեանց արդիւնքներուն վրայ տրուած տեղեկագիրները, վարժարանին ծրագիրը բարեփոխումներ պիտի կրէ։

ԶԱՆԿԸՐԸԻ 70—80 տունէ բաղկացեալ աղքատիկ Հայ գաղութը ասկէց 7/8 տարիներ առաջ իրեն լուսաները մէջտեղ դնելով Տ. Յովհաննէս քհն. Ֆէրհատեանը տեղւոյն Ս. Եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրել կուտայ, կեսարիա, Տ. Ստեփան եպս. Սանանդեանէ ու կարգ մը ծախքերով առօք փառօք կը բերէ հոս։ Ան իր բաւէ որ ան փակեցը գլուխը անցաւ տարեշրջանը իսկ չի բոլորած կ'սկսի դժգոհութիւններ յայտնել և անոնցմէ պատճառներով այլուր փոխադրուելու ձեռնարկներ ընել։ Խեղճ տեղացիները, ուրիշ քէնի, չենք կրնար գտնուիլ վրայով կը համոզեն տէրտէրը, պանդիները կը գոհացուցեն ու կը կեցուցեն։ Քանի մը ամիս ետք կրկին նոյն բանը և այս արարուածը կը շարունակուի պարբերաբար՝ տարեկան առնուազն 4-5 անգամներ, մինչեւ մէկ ամիս առաջ։

Առաւօտ մը առանց թաղականութեան և նոյն իսկ ոեւէ մէկու մը իմաց տալու տէրտէրը Ջրի մը վարելով գաղտաբնակ կծիկը կը դնէ, չուանը առնելով ասկէց 12 ժամ հեռաւորութեամբ Գալէֆիք կոչուած գաւառակը։

Մեր ցաւակցութիւնները՝ յիշեալին անմխիթար մօր Տիկին Մագթալինէ Արսէնեանի և Արսէնեան եղբարց։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ վարժարանի Խնամակալութիւնը երէկ նիստ գումարելով նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, կարեւոր որոշումներ տուաւ վարժարանին նկատմամբ։ Խնամակալութիւնը ի նկատ առաւ Զաքարեան էֆ.ի տեղեկագիրը և քննութեան

Հոն քանի մը աղաներու հետ համաձայնութիւն կը գոյացունէ և վերջնականապէս կը հաստատուի։ Տեղէս քանիցս լուր ղրկուեցաւ որպէսզի վերադառնայ, սակայն անսելի մնաց։ Դալէֆիկի քահանան Տ. Յակոբ ալ՝ որ պարապը մնացած էր, Վարդավառի ժամը կատարելու և հոս տեղաւորելու յոյսով՝ ինքնաբերաբար Զանկրի եկաւ։ Կը մնայ ցարդ առժամաբար։ Զանկրիցիք հիմա կ'սպասեն որ Գաղատոյ առաջնորդը պատիժ մը տնօրինէ այս տէրտէրին որ ուխտին դէմ գործած է իր հօտը լքելով։ Տ. Յովհաննէսի Զանկրիէն ունեցած դժգոհութեան պատճառներէն ամէնէն գլխաւորը սա է թէ «Թոչակը ժամանակին չեն տար» մինչդեռ այսօր իր տարեթոչակին հաշիւը հանուելով և նոյնիսկ իր գրաւոր վկայութեամբ կը տեսնուի թէ 4—5 ոսկի ալ թոչակի իրաւունքէն աւելի առնելով պարտք մը ձգած է ազգին։

***

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ. — Գաբրիէլ էֆ. Կիւմիւշճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցին. — Այրի Տիկին Մարիամ Գ. Կիւմիւշճեան 324 ղրուշ, Տէր և Տիկին Մկրտիչ Ասատեան 216, Տէր և Տիկին Տիրան Մանուկեան 216, Տէր և Տիկին Տոքթ. Տատուրեան 216, Օր. Մաթիլտա Գ. Կիւմիւշճեան 216, Տէր և Տիկին Տիգրան Առաքելեան 108, Տէր և Տիկին Յարութիւն Ալանեան 108 ղրուշ։

ՀԱՆԵՐԱԳԻՏԱԿ

Հանրագիտակի 31րդ թիւը հրապարակ կ'ելլէ այսօր հետեւեալ ճոխ ու հետաքրքրաշարժ պարունակութեամբ.— Ե. ԳԷՈՐԳԵԱՆ. — «Վարժապետին թիրը»։ Հ.— Ի՞նչպէս կը գրեն այսօր մեր գրագէտները։ Գ.—Հանրագիտակ վաթսուն հազար ընթերցող ունի։ ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ. — Գիւղի վէճերներ։ ՍԱՀԱԿ ՍԱՐԳՍԵԱՆ.—Գիւղի տպաւորութիւններ (Գիւղերը)։ Ա. ԻՍՊԻՋԷՐԵԱՆ.— Պերճիմաստ խօսքեր։ Ա. Դ. Ի.— Հոգ չէ՛, թո՛ղ խմեն մէկ երկու գաւաթ։ Գ.— Լուր նոր, ոտանաւոր։ ԽՕՍՔԵՐ ԵՒ ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ։

Գաւառներէն պէտք է դիմել Հանրագիտակի խմբագրութեան Պապը-Ալի Ճատէսի, Ասատուրեան տպարան թիւ 52։ Տարեկան բաժնեգինն է 54, վեցամսեայ 27 ղրուշ։

Ա Զ Գ

Թաղիս ազգային վարժարանաց վերբացումը տեղի պիտի ունենայ օգոստոս 21 յառաջիկայ երկուշաբթի օր։

Ուստի կը հրաւիրուին ծնողք կամ պաշտպանք օգոստոս 7 յառաջիկայ երկուշաբթի օրէն սկսեալ ամէն առաւօտ ժամը 2էն մինչեւ կէսօր ներկայանալ ի Թաղական Խորհրդարան, ստանալու համար իրենց զաւակաց մասից արտոնագիրը։

Թաղական Խորհուրդս, այս առթիւ կը փութայ ծանուցանել որ Էսեական վարժարանն այս տարի ևս կը պարունակէ աշակերտուհեաց համար լրացուցիչ դասընթացք մը, որու հետեւելու համար կը հրաւիրուին նաև մայրաքաղաքիս չրջանաւոր աշակերտուհիք՝ որոնց երթեւեկի մասին Թաղ. Խորհուրդս պատրաստ է ամէն տեսակ դիւրութիւն ընծայել։

(Կնիք)

Բերա, 2 օգոստոս 1906

Այրի Տիկին Երանուհի Առանձար, Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան եւ զաւակունք եւ Պէրպէրեան ընտանիքը խորին ցաւով կը ծանուցանենդառնադէս մահը

ԱՒԵՏԻՍ ԷՖ. ԱՌԱՆՁԱՐԻ

[ԹԵՈՒԱՑԸ ՌԷԹԷՈՍ ԷՖԷՆԴԻ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ ԵՒ ՎԱՂԵՄԻ ԱՐԹԻՒՆԱՒՈՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉ]

որ հանգեաւ Դը. երեկոյ ժամը 9ին Սկիւտար իր բնակարանին մէջ։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, Ուրբաթ, 4 Օգոստոս ժամը 8ին (Ը. Թ.) Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ, ուր փոխադրուած է առդէն հանգուցեալին մարմինը, որ պիտի ամփոփուի գիւղին գերեզմանատունը։

Սկիւտար, 3 Օգոստոս 1906

ԾԱՆՕԹ. — Շոգենաւը կամուրջին կը մեկնի ժամը 7½ին։

Մահապէտ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

16 Օգոստոս 1906

Հեռագրական գործակալութիւնը մինչեւ թերթիս տպուած միջոցին չհաղորդեց Բարիզի Սակարանին գիները։

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Հիւսնը խրատեթ վէ դայրէթի ճիհեթիյէ Էտիրնէ վիլայէթի մաեէթինէ մէմուր ըիֆաթլու Սապրի էֆէնտիյէ ըիսթպէի Սալիսէ թէվճիհ պուրուլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանեան ամէն լեզուէ մամուլը՝ թարգման ժողովրդական զգացման, գոհարանական աղօթքներ կ'ընէ Վեհ. Սուլթանին թանկագին առողջութեան համար։

Սապահ կ'ըսէ. — «Վեհ. Սուլթանին կատարեալ ապաքինման առթիւ ամէն կողմէ արտայայտուած յարգանքի, սիրոյ և ուրախութեան ցոյցերը, չատ պայծառօրէն կը բացատրուին այն մեծ առաքինութիւններով որ կը յատկանշեն Վեհ. Սուլթանը, և Իր այն անսպառ առատաձեռնութիւնով, որով ամէն տեղ կը սփոփէ անբաղդները և կը հիմնէ մարդասիրական հաստատութիւններ։ Այսպէսով է որ Ն. Վեհափառութիւն առարկան հանդիսացած է անսահման սիրոյն և երախտագիտութեան՝ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն»։

Նոյն թերթը կը հրատարակէ նաեւ պատճէնը նամակի մը որ զրկուած է Ճիսրը-Մուսթաֆա Փաշայէն։ Հոն կ'արտայայտուի օսմ. զինուորներուն անյեղլի հաւատարմութիւնը և պաշտումը հանդէպ Վեհապետին, և այն ուրախութիւնը զոր զգացին իմանալով Իր կատարեալ ապաքինումը։ Այն պահուն երբ առնուեցաւ այդ աւետիսը, սպաները և զինուորները զիրար շնորհաւորեցին։ Բոլոր զօրքերը անմիջապէս հաւաքուեցան հրապարակին վրայ իրենց սպաներուն և հրամատարներուն հետ, և Իսմամը աղօթք մը կարդաց Վեհ. Կայսեր թանկագին կեանքին համար։ Զինուորները բարեմաղթութեանց ձայնակցեցան «Բաշիշահրմ չօգ եաշա» կրկնակի աղաղակներով։

Վեհ. Սուլթանին ապաքինութեան առթիւ Մէջքէի Նախորդ Էմիրին Թոռը Սաատէտտին պէյ առջի օր, Տավուսփաշայի իր ապարանքին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կատարեց։ Իբր մատաղ ոչխարներ զոհուեցան որոնք բաժնուեցան աղքատներուն։

*** Եւրոպական թերթերը ուրախութեամբ արձագանգ կ'ըլլան Վեհ. Կայսեր կատարեալ ապաքինման լուրին և այս առթիւ ի վեր կը հանեն Ն. Վեհափառութեան դիւանագիտական եւ մտաւորական բարձր կարողութիւնները։

*** Ինչպէս Հայոց և Յունաց, նոյնպէս Հայ-Հռոմէականներու Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան և Հրէից Խախամապետը Կայս. Պալատ երթալով, բարեմաղթութիւններ ըրին Կայս. արեւշատութեան համար և արժանացան Կայս. մեծարանքներու։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպան Պ. Մարշալ Եբէկ առտու Պոլիս դարձաւ Արուեստան ձեպընթացով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ մասնաւոր պաշտօնատարներ բարի դալուստ մաղթեցին դեսպանին։ Բ. Դրան կողմէ ալ Սէֆա և Սաատէթտին պէյերը բարի դալուստ մաղթեցին։

ԺԱՄԱՆԱԿ. — Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Հասան պէյ և Բ. Դրան թարգմանութեանց սենեակին Տնօրէնի օգնական Քոնսթանթէն էֆ. որոնք պաշտօնով Սամսոն գացած էին, իրենց պաշտօնը աւարտած ըլլալով, Պոլիս դարձան։

ՊՈԼՍՈՅ Ապահովութեան Ինտուկը Մեծ Նոր խանէն պիտի փոխադրուի Նուրը Օսմանիէի շրջակայքը վարձուելիք տուն մը։

ՀՌՈՄԻ մէջ կազմուելիք երկրագործական հաստատութեան համար կայս. կառավարութեան կողմէ ալ պատուիրակ մը պիտի կարգուի։ Գրուեցաւ Առևտրական և հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան որ հարկ եղած ծախքը հատուցուի երկրագործական Պանքային չանուն երկու երրորդին աւելցած մասէն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնը ծանոյց շոգենաւային Ընկերութեանց Պոլսոյ գործակալներու թէ Տրապիզոնէն եկող և Սինոպի մէջ հականխման ենթակայ բոլոր նաւերը երբ Պոլիս ժամանեն, քարափին մօտենալու պիտի չարտօնուին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Հասան Ֆէյզմի փաշա անհանգիստ ըլլալով, երկու օրէ ի վեր իր պաշտօնատեղին չի յաճախեր։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Պէրլինէն կը գրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի։ «Պաղտատի երկաթուղիին չինութիւնները բաւական յառաջացած են։ Նոյն գիծին ամէն ետքը չինուելիք մասը հազիւ 960 քիլոմէթր է։ Գոնիայէն մինչեւ Պուլկուրլը եղած մասը կատարելապէս պատրաստ է, իսկ Պուլկուրլէն մինչև Ատանա երկրորդ մասին չինութիւնը 1907ին սկսելով 1909ին պիտի աւարտի յետոյ մինչև Հալէպ կատարուելիք չինութեանց ձեռնարկուելով 1911ին գիծը մինչև Հալէպ երկարած պիտի ըլլայ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ նկատելով որ Պոլսոյ փողոցներու անուններ և տուներու թիւերը կրող տախտակները չը կարդացուելու ատիճան աւրուած են, որոշեց նորեր դնել տալ։ Այդ նպատակով նուազագոյն պիտի կատարուի։

ԷՎԴԱՅԻ նախարարութեան մէկ տեղեկագրին վրայ ծանուցուեցաւ քաղաքապետութեան թէ սալայատակ նորոգելու, կոյուղի բանալու, փողոց նորոգելու համար ևայլն պէտք է նախապէս Էվգաֆի նախարարութեան տեղեկութիւն հաղորդել։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ ՆԱԻԱՀԱՆԻՍՏԸ. — Զեռնհաս պաշտօնարանին տեղեկագրուած է թէ Պանտրմայի նաւահանգիստը ժամանած ապրանքներէն նաւահանգիստին ու թումքին չինութեան ծախքերուն համար առնուած տուրքը տեղւոյն առևտրական կացութեան անհամապատասխան է, որով հարկ է պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել և տուրքին սակացոյցը քննել։ Վերոգրեալ պաշտօնարանը յարմար դատեց քննել այդ սակացոյցը, վասն զի 1298 տարւոյն պատրաստուած ըլլալով, տեղւոյն վաճառականութիւնը այդ թուականէն ի վեր բաւական ընդարձակուած է։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՀՐԴԵՀԸ

Ինչպէս մեր երեկուան թուով հաղորդեցինք, առջի գիշեր ժամը 6½ին միջոցները հրդեհ ծագեցաւ Սկիւտար Բօսթա Եօլուին վրայ։

Հրդեհը առաջին անգամ նշմարած էր Թաղին գիշերապահը, որ անմիջապէս լուր տուաւ կրակին ծագումը առած տան կից ոստիկանական պահակատունը։ Բոցերը այն ատիճան չուտ տարածուեցան որ բոլոր դրացիները վայրկենաբար արթննալով անագին խուճապի մը մատնուեցան։ Հեռու թաղերէն տակաւին չէին գիտեր աւերին սաստկութիւնը երբ կէս գիշերուան լուռութեան մէջ Ս. Խաչի Եենի Մահալլէի և Ցունաց եկեղեցիներուն զանգակները սխուր լուրը գուժեցին։ Ամէնէն առաջ հրդեհին վայրը փութացին Սէլամլըղի ջրհանակիրները, յետոյ յաջորդաբար հասան Եէնի Մահալլէի, Թաղատուռեան և ուրիշ թաղերու ջրհանակրաց խումբը։ Մինչեւ Գատրգիւղէն և Պէյլերպէյէն անխոնջ երիտասարդներ հասած էին իսկոյն և գլխաբաց, մաքառելու համար աւերին սաստկութեան դէմ։

Հրդեհը արդէն սկսած էր երկու թեւի վրայ տարածուիլ անակնկալի արագութեամբ։ Բոցերը մինչեւ երկինք կը բարձրանային ճիւաղային ճարճատիւններով և հրդեհին առջեւի ընդարձակ հրապարակը, լուսեղէն դաշտ մը դարձած էր։

Հիւսիսային սաստկաշունչ հովը եկաւ թափ մը տալ աւերին և բոցերը մէկ չէնքէն միւսը կը խուժէին գալարելով ու փոթփոթելով։ Մօտակայ չէնքերու բնակիչներուն ահուսարսափը կատարեալ եղած էր, մինչ հրդեհը կը ցերեկէր իր աւերին վայրը և մարդկային ջանադիր ձեռքեր ի զուր կը մաքառէին անոր աւերիչները սահմանափակելու։ Անդին տուներուն մէջ մանուկներ կը ճչէին, կիներ վայնասուններ կ'արձակէին և այրեր չուարած իմն ընելնին չէին գիտեր։ Հովը և կրակը ձեռք ձեռքի տուած սանդարամետական պար մը բռնած էին օդի խաւերուն մէջ, վայրկենէ վայրկեան բոցի ահագնակուտակ շեղբեր բարձրացնելով մօտակայ տուներուն վրայ։

Եւ ահա հեռուէն սկսան լսուիլ հրշէջ գունդին փողերուն ձայնը, ամբոխը ուրախութեամբ դէպի այն կողմը կը նայէր ողջունելու համար այդ բարեբաղդ գալուստը։ Վայրկեան մը ևս կայս. զինուորները հրդեհի զբաղներով և գլուխնին պղնձայայ սաղաւարտներով եկան իրենց յաղթական կայքը ընելու հրդեհին ու բոցերուն չատ մօտիկ։ Մէկ վայրկեանի մէջ ջրաբաշխման մեքենան կը ճնչէր աւազանին ջուրը, որ յաղթեց բոցին և հոլին։ Հրշէջ զինուորները այնքան ճարտարութեամբ և անհամեմատ արագութեամբ կատարեցին իրենց պարտականութիւնը որ Է՛ն վերջը այրող մեծակալ չէնքին կից եղող տունը բոլորովին ազատուեցան բոցերուն աւերներէն։

ՀՐԴԵՀԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հրդեհէն անմիջապէս ետքը հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ ժամագործ Սիմոն աղա, որուն տունէն ծագում առած էր հրդեհը։ Դեկերապահին խօսքին նայելով, Սիմոն աղա յայտարարեց թէ ինք գիշեր ատեն արթննալով տեսաւ որ իր տան կից տունը կը վառէր, որ ուստիչ Արմենակ էֆ.ի կը պատկանէր, սակայն Արմենակ էֆ. Մագրիգիւղ գտնուելով տունը պարապ էր։ Իսկ ուրիշ ականատեսներ ալ յայտարարած են թէ՝ հրդեհը Մինրդատ էֆ. Պաղատատեանի սեփական և սրճարանապետ Բաղլիի վարձքով բնակած տունէն ծագում առած է։ Տակաւին վերջնականապէս հաստատած չէ թէ, հրդեհը այս երեք տուներէն որմէ՞ ծագում առաւ։ Ամէնէն աւելի հաւանական կը նկատուի Արմենակ էֆ.ի տունէն ծագում առած ըլլալը, միեւնոյն ատեն Սիմոն աղայի տունէն ծագած ըլլալուն մասին ալ չատ մը վկայութիւններ եղած են։ Սիմոն աղա ասկէ առաջ տունը և կարասիները 100ական ոսկիի ապահովագրած էր, Օսմ. Ապահովագրական ընկերութեան։ Քննութիւնները կը շարունակուին։ Աւելի արկածի մը արդիւնք կը կարծուի։

Այրած չէնքերը թուով տասը՝ հետեւեալներուն կը պատկանին.—

Ժամագործ Սիմոն Պաղտատեան, Մինրդատ, Արմենակ, որմնադիր Խաչիկ, Ժամկոչեան Յակոբ, Ժամագործ Միքայէլ, Թէմպէքիճեան Դալուստ և ոսկերիչ Խաչիկ Ժամկոչեան էֆ.ները։ Այրեցան նաև մէկ կօշկակարի և մէկ նպարավաճառի խանութ և մէկ ոստիկանական պահակատուն։ Այրած չէնքերուն մէջ էն մեծն էր Խաչիկ էֆ. Ժամկոչեանի տունը որուն չինութիւնը հազիւ մէկ ամիս առաջ աւարտած էր 1500 ոսկի ծախքով և ապահովագրուած։

Բոլոր այրած չէնքերը ապահովագրուած էին բացի սրճարար Բաղլիի վարձքով բնակած Պաղտատեան էֆ.ի տունէն։

Ընդ. վնասը կը հաշուուի 2500-3000 ոսկիի։

Հրդեհին վայրը փութացած էին Սկիւտարի կառավարիչ Համտի պէյ, զինուորական հրամատար Ահմէտ Հիլմի փաշա ոստիկան զօրաց հրամատար Իսմէր Լութֆի պէյ, Սէլամըղի սէր Քոմիսէր Օսման Բիմզի պէյ և օգնականը Իսմայիլ էֆ., Եէնի Մահալլէի սէր քոմիսէր Հասան և Իսմէր պէյերը, Իճառիյէի քոմիսէր Խալիլ պէյ և այլ բազմաթիւ ոստիկան զինուորներ, ոստիկաններ, թաղապետական չաւուշներ որոնք ոգի ի բռին աշխատեցան հրդեհը մարել։

Հրդեհը բոլորովին մարած էր, այրած տուներու չարքին ծայրը գտնուող Ճէնազեան էֆ.ի տունը բոցերէն ազատած էր, երբ Խալիլ էֆ. Ժամկոչեանի այրած տան վերի կողմի հրդեհարգել պատը յանկարծ փլաւ, մինչդեռ վարի կողմի պատը դեռ կանգուն կը մնար։ Խնդրուեցաւ վարի կողմի պատն ալ փլցնել, վախնալով որ մի գուցէ մեծ սիւները բռնկելով հրդեհը երկրորդ անգամ բորբոքի, սակայն պատը փլցուած ատեն, մէջտեղէն ճեղքուած ըլլալով մէկ կողմը Ճէնազեան էֆ.ի տանիքին վրայ ինկաւ և թէեւ տունը մասամբ փլաւ, սակայն բարեբաղդաբար անձի կորուստ չի պատահեցաւ։

Այսպէս Սկիւտարցիք երկիւղալի գիշեր մը անցուցին՝ որ չնորհիւ ջրհանակիր զինուորներուն գովելի ջանքերուն, ծանր հանգամանք մը չստացաւ, քանի որ տուներուն խիտ ըլլալը տարածականութեան վտանգը կը սպառնար։

ՊԵՏԻԿ

ԴԱՏԱՐԴԻՒՂԻ ջուրի Ընկերութեան Տնօրէն Մ. Եիլէ, որ Դատրգիւղ Մօտա Ճատտէսի կը բնակի, առտու, տեսաւ թէ դրամարկղէն բաւական դրամ գողցուած է, Ոստիկանը քննութիւն կատարեց ու տեսաւ թէ դրամարկղին սենեակը գող մտած ըլլալու մասին նշան մը չկայ, դրամարկղը իր բանալիով բացուած է և գողցոյը դիւրութեամբ քաշուելով պարունակած դրամները գողցուած են. միւս սենեակին մէջ թարգմանին գրասեղանն ալ խառնուած էր։ Տնօրէնն յայտնեց թէ հինգ օր առաջ ճամբուած սպասաւորէ մը կը կասկածէր։ Ոստիկանութեանը քննութեան ձեռնարկեց։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Բերա, Ֆիրուզաղա, ծովամաճառ Հիւսէյին էֆ. և Զուբուր-Զէյնէպ բնակող և Մօրը Զարշը՝ մանրավաճառ Ահմէտ էֆ. ժամանակէ մը ի վեր հակառակ ինկած էին մէկզմէկու։ Առջի գիշեր, Ահմէտ էֆ. երբ Ֆիրուզ աղա, սրճարանին մէջ ֆոնոկրաֆ նուագել կուտար, Հիւսէյին էֆ. եկաւ և նախատալից խօսքերով քաշեց բէվոլվէրը և պարպեց Ահմէտ էֆ.ի վրայ։ Գնդակը վրիպեցաւ։ Ահմէտ էֆ.ալ իր բէվոլվէրը հանեց և չորս անգամ կրակեց։ Գնդակներէն մին Հիւսէյին էֆ.ի ձախ տանիքին հանդիպեցաւ և ուրիշ մը ալ աչքին, և Հիւսէյին էֆ. դիտապատ ինկաւ մահացած։ Մարդասպանը փախաւ։

«ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցի ազդը

կարդալ չորրորդ էջը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ 15 Օգոստոս.— Վիլհէլմ Կայսր երէկ կէս օրէ վերջ ժամանեց Քրոնպէրկ և անմիջապէս գնաց Ֆրիտրիխսհոյ դղեակը։ Այսօր ժամանեց Էտուարտ թագաւոր, և կայարանէն ընդունուեցաւ Վիլհէլմ Կայսեր կողմէ։ Երկու Վեհապետներուն հանդիպումը և տեսակցութիւնը չատ սիրալիր եղաւ։ Էտուարտ թագաւոր և Վիլհէլմ Բ. գացին Ֆրիտրիխսհոֆ դղեակը, և քիչ մը ետքը կառքով պտոյտ կատարելով, նախ այցելեցին Սաալպուրկ, յետոյ գացին աչքէ անցուցին Լանկրավի յուշարձանը, որուն բացումը պիտի կատարուի վաղը։ Ն. Վեհափառութիւնները այս պտոյտէն վերջ դարձան Ֆրիտրիխսհոֆի դղեակը։ Իրիկուան ժամը 8ին հացկերոյթ մը սարքուեցաւ ի պատիւ Էտուարտ թագաւորին, յետոյ նուագանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Երբ երկու վեհապետները գացին Ֆրիտրիխսհոֆ դղեակը, մէկ ժամու չափ տեսակցեցան իրարու հետ, դեղեակին առջև գտնուող դարատափին վրայ։ Խօսակցութեան ներկայ էին գերման Արտաքին գործոց նախարար Մ. Զիրշքի և Պերլինի անգլիական դեսպան Սըր Ֆրանք Լէսլէյ։ Էտուարտ թագաւոր յարգալիր ընդունելութիւն գտաւ ժողովրդեան կողմէ, որ խուռներամ կեցած էր իր անցքին վրայ։ Քեօլնիշէ Զայդունկ կը յայտարարէ թէ Էտուարտ թագաւորին և Վիլհէլմ կայսեր այս տեսակցութիւնը մեծապէս պիտի բարւոքէ Գերմանիոյ և Անգլիոյ յարաբերութիւնները։ Ֆրիտրիխսհոֆի դեղեակին մէջ ի պատիւ Էտուարտ թագաւորին տրուած հացկերոյթին ատեն խօսակցութիւնը չատ ոգեւորեալ եղաւ։ Հոմպուրկ այցելութեան միջոցին Վիլհէլմ կայսրը կը կրէր ռուսական հագուստ, իսկ Էտուարտ թագաւոր քաղաքային զգեստ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Անգլիոյ թագաւորը մտադիր է Վիէննա երթալ սեպտեմբերի կէսին։

ԲԱՐԻԶ.— Պապին կոնդակը չատ հաստատամտութեամբ գրուած է, սակայն հաշտարար է իր եզրակացութեանցը մէջ, որ մեծ գոհունակութիւն պատճառած է կաթոլիկ չատ մը չրջանակներու մէջ, որոնք աւելի անհաշտ ընթացք մը երկիւղ ունէին։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Նախարարաց խորհուրդը արտասովոր նիստ գումարեց ուսումնասիրելու համար թէ ի՞նչպէս կարելի է պայքարել Ռուսիոյ հարաւային նահանգներուն մէջ ճարական սովին դէմ։ Սովէն ամէնէն աւելի կը նեղուին Վոլգայի չրջակայ նահանգները։

— Կայսերական ընտանիքը Բեռլոհոֆէ մեկնեցաւ Քրամնոֆ Սէլօ։

ՇԹՈՒԹԿԱՐԹ.— Անուելի հրդեհ մը ծագեցաւ չաքարի մեծ գործարանի մը մէջ, Դանչդատի մօտ, և ամբողջովին հրոյ ճարակ ըրաւ զայն։ Գործաւոր մը, որ չէր երցած ժամանակին փախչիլ, բոցերուն մէջ կորաւ։ Ուրիշ գործաւորներ ծանրապէս վիրաւորուեցան։ 20 գործաւոր մէջտեղ չկայ։ 2 միլիոն մարք վնաս կայ։ Հրդեհին պատճառ եղաւ էլեկտրական թելի մը չափազանց տաքցած ըլլալը։

ՀՌՈՄ.— Կը հերքուի այն լուրը թէ թագաւորն ու թագուհին Բոցսամ պիտի երթան ներկայ ըլլալու համար գերման գահաժառանգ իշխանին զաւկին մկրտութեան հանդէսին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիացի հռչակաւոր գրագիտուհի Տիկին Դրէյթ, ծանօթ՝ Ճոն Օլիվըր Հոպկէս կեղծ անուամբ, յանկարծամահ եղաւ սրտի կաթուածէ, դէպի Ուայթ կղզին կատարած մէկ զբօսական պտոյտէն վերադարձած պահուն։ Տիկին Դրէյթի 39 տարու էր։ Իշխանութիւնները դիակնութիւն կատարել պիտի տան։ 1867ին ծնած էր Պոսդընի մէջ, և կանուխէն անուն հանեց իր գրագէտ։ 1892ին կաթոլիկութիւնն ընդունեց։ Թատերական մէկ քանի նշանակալից գործերու ևս հեղինակ էր։

ՊԷՅՈՂԼԸ ԻՆՐԱ ՏԱՒԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Մէհմէտ Էմին Պէյօղլու Իքինճի Հուգուգ մահքէմէսինին պիր գրթա իլամը միճիպլինճէ Մուսթաֆա Զիեա պէյ զիմմէթինտէ մահքիմին պիհ ալաճաղը մալիմ էլ մդտար մէպալիղին թէմինը թէվմիյէսի իչիւն մէտեուռը մումալէյհին ճէհանկիր սօգաղընտա քեանն օլուպ թարթը հանգէ ալընան տէօրթ նիւմէրօլը մա պաղչէ պիր պակ խանէտ միւթէսարրըֆ օլտուղու տէօրթ հիսսէ իթիպարը ըլա իւչ հիսսէի զայմէսի թարիխը իլանտան իթիպարէն օն պէշ կիւն սօնրա մէվքիի միւզահիտեէ վազ օլունճաղընտան թալիպ օլուպ տահա զիյատէ մալիմամ ալմաք խթէյէնլէրին Պէյ օղլու Իբրա տայերէսինէ մուրաճաաթ իյէմէլէրի իլան օլունուր։

4 աղօսթոս 1322

ԹԱՏՐՈՆ ՄՆԱԿԵԱՆ

Այսօր ուրբաթ, փայլուն ցորեկոյթ՝ միայն երիկ մարդոց յատուկ, և կիրակի՝ միայն կիներուն համար

ԳԱՄԵԼԻԱԶԱՐԴ ՏԻԿԻՆԸ

ԱԼԷՔ ՏԻՒՄԱ ՈՐԴԻ

ՊԱՐԵՒԵՐԳ

ԶԱՒԵՇՏ 1 ԱՐԱՐ

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ

ՏՈՒՓՔԸ 50 ՂՐՈՒՇ, ԿԷՍ ՏՈՒՓՔԸ 27 ՂՐՇ.

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈՒԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	105.20½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	105.34½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	105.35
» էն վար գինը	»	105.18½

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Ֆր.	145.37 1/12
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	145.50
Երէկուան էն բարձր գինը	»	145.75
» էն վար գինը	»	145.37½

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	38.50
Միտիլլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի «	Ֆր.	173.
Քոմերսիալ	Ա. Ո.	9.09
Քարասու Բրէվիլէժիէ	Ֆր.	170.—
» Օրտինէռ	»	155.—
Իզմիրի քարափ	»	596.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.42½
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	9.25
» պարտաթուղթ	Ֆր.	488.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	298.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.12½
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Ֆր.	458.—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էտիբս. 1886		328.—
» » » 1903		266.75
Թրանսվալ		58.—

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	Ֆր.	263.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	430.—
» « » Նոր	Օ.Ո.	4.02
Լաւրիոն	Ֆր.	57.50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	Ղ. Փ.
Ֆրանսական ոսկի	87.07
Անգլիական ոսկի	109.27
Բօլ	90.20
Մէճիտիյէ արծաթ	107.16
Ռուպլի թղթադրամ	8.74
Քրիմից	50.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրշ.	109.20
Բարիզի » »	Ֆր.	22.98¾
Վիէննայի » »	քուրօն	21.95
Պերլինի » »	մարք	18.71

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

15 Օգոստոս 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97.87
Օսմ. միաց. գոնս. 4 % բաց.	97.15
» » » գոց.	97.05
Բումէլիի երկաթուղի Ֆր.	145.75
Բէյթիի պարտաթուղթ »	435.—
Օսմանեան մաքս »	486.—
Օսմանեան Պանքա »	641.—
Քրէտի Լիոնէ »	1169.—
Բարիզի Պանքա »	1534.—
Աւստրիական Ռանթ 4 %	99.75
Իտալական » 5 %	102.30
Ռուսական » 4 % 1901	59.40
Սպանիակ. արտ. փոխ. 4 %	96.30
Պալիա Բարա Այսրն Ֆր.	619.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

15 Օգոստոս 1906

Անգլիական Ռանթ	88.12
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց.Դ.Կ.	96.63
» » » գոց. »	96.50
Օսմ. Պանքա	15.87
Պուլկարական 1892	100.50
Ռուսական 4 % 1898—89	73.25
Ցունական Ռանթ	41.50
Զարթրբթ	1.65
Թրանսվալ	—.—
Ռանտայն	6.43
Ճաբոնական 4 %	— —

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

15 Օգոստոս 1906

Գերմանական 3 %	87.80
Օսմ. Միաց Գոնս.	96.30
Օսմ. փոխառութիւն 1903	—.—
Բումէլիի երկաթուղի	145.75
Ռուսական 4 % 1902	—.—
Անատոլ. Երկ. Պարտ. Ա.	—.—
» » » Բ.	—.—
» » Բաժնեթ. 60 %	129.20

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

15 Օգոստոս 1906

Օսմ. Բէյի	406 —
Բումէլիի երկաթուղի	160.50

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷՐ, Ի ՈՒՂԻՂԱԿԱՆ ԲԵՐԹՈՆԸ — 85
ԳՐԵՑ — ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՅԱՐԻՒ, ՎԷՐՆ — ՍԻՄՕՆ ԶԻՕՄԼԻԳԱՍԱՆ

ԱՐՏԱՌՈՑ ԿՏԱԿ ՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

ՕՐԸ 200 ՖՈԼԱՐ

Բայց այս կնոջ ցաւած կէտը միևնակ այս չէր։ Ցիշեց արդէն ենթարկուած կորուստները, երեք հարիւր տոլար տուգանքը, գողցուցած երեք հարիւր տոլարը, մինչեւ այն օր եղած ծախքերը, ներկայիս մէջ ըսալիքները և անոնք զորս պիտի ընէր դեռ ապագային մէջ։ Մինակ ժառանգութիւնն էր որ աչքին առջեւ կը փայփլար՝ զինքը կուրցնելու ատիճան։

Պէտք է ըսել որ երրորդ մասնակցին ժամանակ չէր պակսեր որոշուած տեղը հասնելու համար Քառասունչորսնոց օր կար։ Ցունիսին 2ն էր և կը բաւէր որ Ցուլիս 13ին Լուիզիանա գտնուէին։ Բայց ասոր հետ մէկտեղ, դիտել տուաւ Մ. Դիդպերի, եօթը խաղակիցներէն մին մէկ օրէն միւսը կըրնար հոն ըլլալու, որով պէտք էր որ իրենք ալ տասնեւիններորդ խորշը գտնուէին, զայն իրենց մրցակցին յանձնելու համար։ Ուրեմն լաւագոյն էր որ Կրէյդ Սօլդ Էյթ Սիդիի մէջ ժամանակ չկորսնցնէին։ Ուստի Դիդպերիները որոշեցին որ հեռագրով ուղած դրամին հասնելուն պէս Շիքակոյի դրամատունէն՝ որուն հետ Մ. Դիդպերի ընթացիկ հաշիւ ունէր՝ իսկոյն ճամբայ ելնեն։ Այս գործողութիւնը երկու օր տեւեց։ Ցունիս 4ին Մ. Դիդպերի, առատուն դրամատունէն ստացաւ հինգ հազար տոլար, որոնք, աւա՛ղ այլեւս տակաւ պիտի չկրնային բերել։

Ցունիս 5ին Տէր և Տիկին Դիդպերի Կրէյդ Սօլդ Էյթ Սիթիէն մեկնեցան՝ ընդհանուր անտարբերութեան մէջ, և ցաւալին այն է որ, չկրցին իրենց հետ տանիլ այն չուանի կտորը որ իրենց ճախողութեան վերջ պիտի տար, եթէ Պիլ Արօլ կախուած ըլլար։ Նունիրն Բասֆիլիքը՝ որ Հիբերպօնի սագախաղին մասնակիցներուն բանուկ ճամբան էր, զիրենք Եօմինկէն մինչեւ Զէյէն և Նէպրասքայէն ալ մինչեւ Օմահա Սիրի տարաւ։

Հոն, խնայողութեան պէտքէն մղուած, ճամբորդները երկաթուղիի տեղ չգտնուեցան և Միսուրի գետին վրայէն Ֆրանսա հասան, ինչպէս ըրած էր Մաքս Բէալ իր առաջին տեղափոխութեան ժամանակ։ Ցետոյ Բանսասէն անցան Սէն Լուի, ուր քիչ ատենէն պիտի հասնէին Լիսի Ուէկ և Օվիտա ֆօլի իրենց բանտարկութեան չրջանը աւարտելու համար։

Միսուրի գետէն Միսիսիպի անցան, մէկ չոգենաւէն միւսը անցնելով։ Այս գետին վրայ չոգենաւները բաղմաթիւ են, և երկրորդ կարգի տոմսակներու գիները չատ ֆաժան էն։ Բայց աստի ժան ուտելիքներ գնելով, զորս կարելի է ամէն նաւամատոյցի մէջ վերանորոգել, ամենօրեայ ծախքերը ա՛լ աւելի քիչ կ'ըլլան։ Եւ Տէր և Տիկին Դիդպերի ճիշտ այս միջոցը գործադրեցին միշտ ամենամեծ խնայողութիւն ի գործ դնելով, ի նախատեսութիւն ապագայ այն ծախքերուն՝ զորս գուցէ պարտաւորուած ըլլային կատարել Նիւ-Օրլէանսի էխսկիսիոր օթէլին մէջ։

Ուրեմն, Պէէք Վէրրիօր չոգենաւը իր մէջ առաւ երկու ամուսինները զորս Լուիզիանայի գլխաւոր քաղաքը պիտի տանէր։ Իլլինոյզի սահմանագլուխէն անցնելով, Պէէք Վէրրիօր վաթսուն գրկաչափ բարձրութիւն ունեցող խարակներուն առջեւէն անցաւ։ Տեսարանը յանկարծ փոխուեցաւ Քէրոյէն անդին։ Շոգենաւը, ճարտար ղեկավարութեամբ, կը սահէր կ'անցնէր բազմաթիւ կղզեակներու մէջէն, որոնք հոսանքներուն քմահաճոյքին համեմատ կը տեղափոխուէին շատ անգամ։ Այս պատճառաւ Միսիսիրիի նաւարկութիւնը մեծ դժուարութեամբ կը կատարուի և Լուիզիանայի ճարտար նաւաղղիները միայն կրնան անվտանգ երթել գործին մէջէն։ Այսպէս, Դիդպերիները անցան Մէնֆիսէ, Դէննրսիի այս կարեւոր քաղաքէն, ուր հետաքրքիրները քանի մը ժամ կրցան էին վայելել և դիտել Դօմ Քրապը անոր առաջին ճամբորդութեան միջոցին։ Ցետոյ եկաւ Էլէնա, որ բլուրի մը կողին վրայ կը գտնուի, և աւան մըն է, որ անշուշտ օրին մէկը քաղաք մը պիտի ըլլայ, վասն զի չոգենաւերը յաճախ կը հանդիպին հոն։ Պէէք Վէրրիօր կանգ չառաւ Վիքսպուրկի մէջ, Միսիսիրիի ճարտարագործ քաղաքներէն մէկը, որովհետեւ անգուսպ գետը քանի մը մղոն դէպ ի հարաւ մղած էր չոգենաւը։ Այսու հանդերձ անիկա ժամ մը չափ կանգ առաւ Նաչէզի մէջ, ուրկէ անդին Միսիսիրի աւելի քմայքոտ կ'ըլլայ։ Վերջապէս, Պէէք Վէրրիօր ելաւ Բիվըրի գետաբերանէն անցաւ և մտաւ Լուիզիանայի բաժնին մէջ։

Նաչէզէն ետք այլ եւս կարեւոր քաղաք մը չի գտնուիր մինչեւ Նիւ Օրլէանս։ Միայն Պէդրնը կայ, որ 10,500 բնակչով տեղ մըն է, ուր կը գտնուին Լուիզիանայի օրէնսդրական մարմինները և անոր գլխաւոր քաղաքն է Նիւ Օրլէանս։ Սակէց զատ Պէդրնն կառուցուած է ախորժելի և առողջաւէտ գիրքի մը վրայ, ինչ որ արհամարհելի բան մը չէ այնպիսի տեղւոյ մը համար, ուր դեղին տենդի համաճարակները մեծ աւեր կը գործեն։

(Շարունակելի)

ՐՈՊԷՐԴ ԳՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի 28/10 Սեպտ. Բ. օր։ Կարգադրութիւններ եղած են վճռական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաև վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ մասնաւոր չենք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երեք տարիէ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր չենք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ 10 տարեկան այսկերտներ։ 25—6

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԻՆ

VICTORIA DE BERLIN

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1853ԻՆ

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՒ

Ապահովագրութիւն խառն, բնանեկան, ժողովրդական և մահ կնիրու, կենսաթոշակ եւ այլն, եւ այլն։

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԻՆ ապահովագրական ամէն տեսակ գործեր կ'ընէ։ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԻՆ ցամաքային եւ ծովային ամէնէն ազօր Ընկերութիւնն է։

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	7,500,000 ֆրք.
ՊԱՀԵՍՏ, 1904ին	591,891,604 »
ԸՆԴՀ. ԳՈՑՔ 1904ին	605,718,205 »
Ընթացիկ ապահովագրութիւն 1903ին	Ֆր. 1,491,279,236

Մինակ ընկերութիւնը որ ամէն տարի 3 % չահաբաժին կը վճարէ արուած բռիմներուն համար

Ապահովագրութիւն ՇՈՒՇԵՆԱՒՐ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ, ԹԻՒՆԷԼԻՔ եւն. տրամներու դէմ, չաբաթական Մէկ ՖՐԱՆԿէն սկսեալ կամաւոր վճարումներով մինչեւ մէկ տարուան համար։

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Վարիչ — ՖՕՍԹՕԼՕ ՄԱՆՆՕ ԵՒ ԸՆԿ. Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ Ղալաթիա, Մօմանդ, Գուլթա խան

19—50

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԸՆՏԻՐ ՇՈՔՕԼԱՑԻ, ՋՈՒՏ ԲԱՔԱՕ

ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱ

Յ ԳՈՐԾԱՆՈՑ
ԼՕՔԼ (ՋՈՒՏԻՑԵՐԻԱ) ՄՕՐԳՕ (ՖՐԱՆՍԱ)

ՋՕ ՊԷՔԱՊՐԱՍ ԵՒ ՊԱՏԻՈՑ ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Վ.Ա.ՀԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ Ի ԲԱՐԻՔ ԵՒ Ի ԼՕՆՏՈՆ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ Ամէնէն գլխաւոր քաղաքներու մէջ

ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՇՕՔՕԼԱ ԿԱԹՈՎ, ԳԼԱՍԿՈՒ

Կը ծախուի Բերա, ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐԻՉՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ մեծ վաճառատուներուն մէջ որոնք անուանի են իրենց ծախած առոյգակարգ ապրանքներուն համար,

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, ԲԱՌՈՒ

Ղալաթիա. անուշավաճառ Ս. ՄԻՏՍԱՑՈ. Հարաճէի փողոց ՀԱՍԻՈԴԻՍ ԵՒ ՁՕՐԱՍ. Թէյի մթերանոց, ՔԱՅԼ ՏԻՒ ԺԷՆԻ, կամուրջին մօտ Պոլիս, Ց.Գ.ՃԳՆԱՒՈՐԵԱՆ ՈՐԴԻՔ մթերանոցին մէջ մոքքէն Յօտ —Անուշավաճառ"Է. ՄԱՔՐԻ, կամուրջին մօտ, ՔԵԱԶԻՄ ՊԷՅԻ դեղի մթերանոցը, Եէնի Ճամի, ԱԼԻ ՇԱԻԷ, Պալըգ Բազար, ԱՆԹՕՆԻԱՏԻՍ

Գործակալ, Է. ՏԷԲԱՌԷՍ, Անտնիատի խան, Պոլիս, Գլաուս ասեղաճած ծառաւ չքեր մարդ 50—45

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՔ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՔ 1828—1829

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	միլիոն ֆրանք
1905ին գանձուած ապահովագին	39	» »
Մինչեւ 1905ի վերջը հատուցուած վնասք	460	» »

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որն որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆԻ ապահովագրեալոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց. նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի ԴԵՐԱՁԱՆՑ քան ուրիշ ո՛և է ընկերութեան պայմանները։

Ընկերութեան Դրամատունն է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն — ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԻԱՆ
Գլխ — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սմիրնայ, Սալթան Համամ, Քաթըրճը Օղլու Բաշտ

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է՝ բնիկ ու ամերիկացի ուսուցիչներու կարող ուսուցմամբ՝ տալ իր ուսանողներուն հիմնական, առողջ դաստիարակութիւն մը համաձայն գործնական կեանքի պահանջումներուն։ Աշակերտները կը վայելեն բժշկական և ընտանեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժշկին, դիշերօթիկ 4 ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան և Տիկին Զէյմպրսի մայրական հոգածութեան տակ։ Նորաձայց և գեղեցիկ չենք մը կ'աւելցուայ վարժարանին օդաւէտ չէնքերուն վրայ իր մէջ պարտէզ ակելով ընդարձակ սրահ մը, գրատունը և մարմնամարզարանը։

Վարժարանին վերամուտը կը սկսի Սեպտ. 5ին (Ը. Ե.) Դ. օր ինչ ինչ նորադոյն կարգադրութիւններով։ Ցառաջիկայ տարեշրջանին աւելի ոյժ պիտի տրուի ֆրանսերէնի, իսկ անգլերէնի համար պիտի շարունակուին այն կարգադրութիւնները որոնք անցեալ տարի մեծապէս արդիւնաւոր եղան աշակերտները զարգացնելու լեզուին գործնական վարժութեանց մէջ։ 3 ամերիկացի գիշերօթիկ ուսուցիչներու մասնաւոր խնամքին տակ։

Գիշերօթիկներուն տարեթոյանն է 16 Օտմ. ոսկի, որուն եկամը վճարելի է Սեպտ-ին սկիզբը, իսկ մնացեալը՝ Ցունվարի մէջ։ Դրծիական երաժշտութեան դաս ուսանողները պիտի վճարեն տարին 1ուկէս Օտմ. ոսկի։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի կամ վարժարանին Պոստ գործակատար Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի, Պալպըլ-Հան-ս, կ. Պոլիս, և կամ Տնօրէնութեան, Պարսիզ։

Թէ հին և թէ նոր աշակերտք էթէ կ'ուզեն Հայաստան Բայէզէն Իզմիա կէս գնով ճամբորդել, պէտք է դիմեն Գ. Շահպազեան էֆենտիի և իրենց անունները արձանագրել առն մինչև օգոստոս 17/30։ 5—14

HUILE de HOGG

ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ՁԷԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

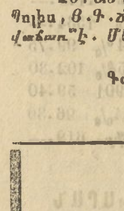

Հանրածանօթ են այն առողջապահիկ արդիւնքներ զորս վաստակողէ, անարիւն կամ կաթքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'ստանան թարմ մօրիւի լեարդէն հանուած իւղը զարձեալ։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և ընտիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ ստորին իւղերէ, որոնք փոխանակ զեղեցուցիչ արդիւնքներ տալու, առաջացնելու խանգարում միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդեցութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր ոնտխանելի գերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վարձատրուած է բոլոր արուեստահանդէսներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ չիչերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։

Զկան իւղ չկրցող խմողներուն կը յանձնարարուի ՀՕԿԻ ԷՄՈՒԼՍԻՕՆը որ ձկան իւղին ազդեցութիւնի կատարելագոյն։ Եղերանաբոյր է։ Գ. Ֆոլիս Եուսուֆեան խան 23—25 Գլ. է. Տանի վաճառատուն։ 48—50

ՏՕՔԹ. ԼԵՈՆ Լ. ՊՈՒՎՈՍՔԻ

Այս անգամ հաստատուած է Մարսիգլիոյ, Ճէվիպիք։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը, առաւօտէն մինչեւ երեկոյ։ Շաբաթ օրերը ձրի։

18—30

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396, Բերա, Մեծ Փողոց, 396

(Նանիի գարեջրատան վրայէ յարկը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները վ-յրկեանապէս կը բուժեն, ցաւով դիմել և բուժում վերադառնալու պայմանով։ Արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն յար և նման բնականի, ադամ տրտասանութիւն և կատարեալ ծամողութիւն երաշխաւորեալ։

Դարուս ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ամառներն ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր, և ձմեռները առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։ 16—50

ՄԱՐԹՕՂԼՈՒ ՔԻՒԹԻՒՊԻԱՆԷՍԻ

Էսկի-Զապիէ Ճաssksի No. 72

Քիւթիպանէի մէգքիր ատիպի, հիրմի սէնէէն պէրու Տէրսաատէթ քիթապճիլրը իթմէքաք օլուպ, պէտքերթէ իւնվանը մէգքիրլու քիւսատէրմէյ օլուսուրը տիրքեանա թէքմիլ քիթապճըլարտա պուլունան թիւրքէճէ հէր նէվ, քիւթիպի աթիգա վէ հէտիսէ մէվճուտ օլուպ, էրմէնիէ վէ Ֆրանսըզճա սատրլարը տախի թէսատիք իսէրէք սրսիթրլ վուգուրտա մահալէրինէ կէօնէրիր։ Էսնաֆ իչուն խուսուսի ըզգնթլարը վար տր։ Տէրսաատէթէ միանգամայն միանգամայն կաղէթալարա ապանէ գալա վէ գապալ իսէր։ Սրփարրլտարտա տիւրսաթ ախզ ու իթսատ իսթիգամէթ վէ մուսամէլէսնիտէգի ինթիզամ պիր քէրրէ վուգաս պուլունճագ մուրանամա նէթիճէսինէ անլայրլատճագ տր։ 3—10

"ՕՄԷԿԱ,,

5 սէնէ իչիւն թէքահիւտ օլունմուշ այսրը սաաթլար, գատրն վէ էրքէք իչիւն էնվալ չէշիտ։

Եէկնանէ տէրօ զիթօսը Տէրսա՝ ատէթտէ

ՕՐՕՋՏԻ-ՊԱՔ

17—50

ՇՈՒՐԱՒ ՊԱՀՐԻԷՏԷՆ

Թէրսանէի ամիրէ դայրը մամիլ անպարը իչին պիր սէնէ զարիքնատա լիւզումի օլանագ օլան ֆայրապ վէ քէօմիւր քէօքլերի իլէ բիրինչ վէ ահէն վիտա վէ վարիլ չէնպէր վէ չիվիսինին վէ ատի ճամ իլէ, չինկօ վէ զիթիք ֆապրիգասը իչին էֆիրնճ զաղ պօյասրնին այրը այրը պիլ միւնագասա գօնթուրաթօ բապտը մուգարրէր օլատղընատա թալիպ օլանլարրն թէմինաթ ագչէլէրինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէրինի միսթասրպէն ճուամատան մատտա պէհէր կիւն Շուրաի Պահրիէ Լէվաղիմաթ տարիէսինէ կէլմէլերի իլան օլունը։ 2—3

Ֆի 1 Աղըսթոս 1322

* * *

Ճարրէի պահրիճէ միւպաեասրնա լիւզում կէօրիւնէն 120 լիպրա իսթիմ թաղիքէ միւթէհամմիլ վէ պէհէր միւրապպա իւզերինէ 240 լիպրա թաղիգիյէ Լօյտիկ մուայնէ հէյպէթինին չահատէթնամէսինի հայիզ 34 ատէտ մուխթէլիֆ թուլ վէ գուիտտա պէչէն ուսգուղ սեթարերթաթ քէճէ գատար «սայտիրին» պագըր գայնագրզ պօրունքն իթասընա թալիպ օլանլարրն թէմինաթ ագչէլէրինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէրինի միսթասրպէն ճուամատան մատտա պէհէր կիւն Շուրաի Պահրիէ Լէվաղիմ տարիէսինէ կէլմէլերի իլան օլունը։ 2—3

Ֆի 1 Աղըսթոս 1322

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔՈԼԷՃ ԱՂՋԿԱՆՑ

ԻԻՍԿԻԻՍԱՐ

Վարժարանիս վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Սեպ. 14ին։ Դիշերօթիկները կ'սպառուին 13ին։

Գոլէճն այս տարի տեղւոյ անկութեան պատճառով պիտի չընդունի 14 տարեկանէ փոքր աշակերտուհիներ։ Սակայն ուսումնարանի չորս կարգերու և նախապատրաստական բարձրագոյն երեք կարգերու աշակերտուհիներուն ամէն կերպով պիտի ընդունէ և, եթէ հնար ըլլայ, պիտի աւելցնէ ալ սովորական դիրութիւնները։ Այս եօթը կարգերու աշակերտուհիներուն թիւը պիտի չգերազանցի, և բան սովորականէն մանաւանդ աշակերտուհիներ պիտի ընդունուին գոլէճին մէջ։

Սեպ-ին վարժարանս ընդունելիս ուզողներ կրնան դիմում ընելու։ Նամակները դրնան Տր. Փէթրիքի դրէուրի Անգ. նամակատան չնորհիւ։ Կարելի է նաև անձամբ Գալէճ երթալ Սեպ. 1է ետքը։ 10—4

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ա. Ղ Ջ Կ Ա Ն Ց

ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՑ

Գասրգիւղ, Մեօնիւրսար ճաssksի Հասաստուած 1901 մայիս 1ին

Բանիմաց ծնողաց գնահատման և քաջալերութեան մէջ հինգ արդիւնաւոր տարիներ յաջողութեամբ բոլորելով, վարժարանս ժամ է իր 6ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ մէջ, իբրև Բարձրագոյն Վարժարան Աղջկանց։

Վարժարանս հաստատուած է նորագոյն լայնարձակ և օդաւէտ չէնքի մը մէջ, որ իր ներքին բաժանումներով և օդաւէտ դիրքովն ալ դպրոցական ամէն յարմարութիւն կը մատչէ իր մէջ, գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտուհեաց համար հանգստաւէտութեան և առողջապահական ամէն պայման լրացնելով։ Կ'աւանդուի ասմունքի լուրջ կրթութեան մը հետ լեզուաց (Թուրք. Հայ-Ֆրանս. Անգլի.) և գիտական ամենրարձակ ծանօթութիւնք հիմնական ուսումը։ Ֆրանսայի և Անգլիայի կարգ վարժուհիներ իրենց յատուկ խնամքին և հոգատարութեան առարկայ ըլլալ են Ֆրանս. և Անգլ. լեզուաց խօսելավարժութիւնք (բառաիթ)։ Զեռնարկ ուսուցիչներու և վարժուհիներու ընտիր խումբ մը ստանձնած է գործադրութիւնը ուսմանց Տրագրէն որ կազմուած է չատ նպաստաւորապէս կերպով՝ աղջկանց խրատական և հիմնական կրթութեանը համար։ Մասնաւոր խնամքով կ'աւանդուին նաև Առնին Տնտեսութիւն, կար ու Զեռ Ասեղնագործութեան զանազան տեսակները (ձեռքով և մեքենայով), նաև ձայնական և գործնական երաժշտութիւն, մասնաւորապէս դաշնակ։ Գիշերօթիկներու համար կատարեալ ծնունդ և ընտանեկան անթերի խնամք։ Վարժարանս, իր տարեկան որոշեալ թոշակէն դուրս, չունի կարգ մը օտար վարժարանաց յատուկ այն բազմաթիւ ծախքերը՝ որոնք տարւոյ վերջ պատահելի գումարի մը կը յանգին։

Տարաւոր որ և է եղանակի մէջ նոր աշակերտուհի կ'ընդունուի։ Վարժարանին Ցայտագիրը փափաքողաց կը դրկուի։ Բանակցութեան համար պէտք է գրով կամ անձամբ դիմել առ Հիմնադիր-Տնօրէնն կամ առ Տեսչուհին ի վարժարան։

Թշակերտուհեաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ 1 Սեպտ. Ուր., իսկ դասերու սկզբնաւորութիւնը՝ Սեպտ. 4 Բ.։

Հիմնադիր—Տնօրէն
Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
Տեսչուհի
ՕՐ. ՀՐ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

6—12

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՀԱՅՈՒՀԵՍՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Այս վարժարանը, զոր կը վարեն ին անդամներէն բաղկացած Մնամակցութիւն մը, և բնիկ ու Ամերիկացի 11 ուսուցիչներէն կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը, հիմնական դաստիարակութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն դիմող հայ աղջիկներուն։ Կ'աւանդուին բնական, իմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր ոյժ կը տրուի հայերէն և անգլ. լեզուներու կ'ուսուցուին նաև թարգմանութիւն և գրաբարերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ և օդաւէտ չէնքերը, ինչպէս նաև խնամակալութեան երկու բժիշկ անդամները ամենայնիվ կ'ապահովեն աշակերտուհիներու առողջութիւնը։ Ամառոյսի Երկաթուղին, որուն մէկ մասնաճիւղը մինչև քաղաքս կերթայ, ճամբորդութիւնը խիստ դիւրին և հաճելի կ'ընծայէ։ Գիշերօթիկներու ապրեստը 12 օտմ. ոսկի, զոր երկու մասնավճարով պէտք է հատուցանել։ Դասընկի գասը համար 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի, դասատուութեան թիւին համեմատ։ Երգեհոնի դասի համար 2½ ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին Ի. տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 12 (Ն. Տ.) Դ. երեկոյնը։ Վարժարանին նոր յայտարարութիւնը ուզողներուն ձրի կ'ղրկուի։

Ա. Եւ տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի, Պայպրլ Հաուս, կ. Պոլիս, կամ գրել Տ-Գ. Ս. Էֆ. Գալայճեանի, Ատենապետ Խնամակալութեան, Ատապազար, 12—5

ՀԻՄՆԻ ԹԱՊԻԹԷԹ

ՃԱՇԱՐԱՆԻՆ ՄԱՍՆԱՃԻԿԸ,

Հերեքի Կայս. Գործարանին մէջ

Սիրքէճիի մէջ գտնուած «Հիմնի Թապիթէթ» ճաշարանին վարիչ Ալեքսան էֆէնտի, իր յարգոյ յաճախորդները կրկնապէս գոհացնելու նպատակաւ Հէրէքէի մէջ իր ճաշարանին մէկ մասնաճիւղը բացած է, յատկապէս Հէրէքէ այցելող պատուարժան անձերուն համար։ Ցիշեալ ճաշարանին մէջ կը պատրաստուին խիստ համեղ կերակուրներ, որոնց երեք պնակը, անուշեղէնով մը ու սալաթայով մը մէկտեղ, 15 ղրշի վերջնական գինով պիտի վաճառուին, և ուր դիմողները մեծապէս գոհ պիտի մնան։ 5—7

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՍԵՌ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՑ

Բանկալրի

Գրդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանիս Գրդ տարեշրջանին վերամուտը, յետ ամառնային արձակուրդի, տեղի պիտի ունենայ յաջորդի Օգոստոս 28ին և դասախօսութիւնները նոյն օրը պիտի սկսին։

Կը հրաւիրուին աշակերտաց ծնողքը և նոր աշակերտ տալ փափաքողները, այցելել վարժարանս և տեսակցելով Տնօրէնութեանս հետ արձանագրել տալ իրենց որդիները յաշակերտութիւն։

Կ'ընդունուին նաեւ այցելու աշակերտուհիներ, ձեւագիտութեան, նկարչութեան և ուսման ուզողներ՝ ամէն տարի։

Աշակերտաց և աշակերտուհեաց պանդրութիւնները կը սկսին Օգոստոս 1ին և տեղի կ'ունենան ամէն օր կէս օրէ առաջ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ց. Գ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

18 Ցուլիս 1906 — 9—12

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԻ ՀԱՇՈՒԱՊԱՂ ՄԸ

Երիտասարդ մը որ քաջ գիտէ հայ. տասն. գող. և գերմաներէն լեզուները և մասնագէտ տօմարակալ է կը փափաքի պաշտօն ստանձնել գիրամատչելի ամսականով մը։ Պատուաւոր է և աշխատասէր ու պարկեշտ։ Դիմել խմբագրատուն։ 12—8